

Edini slovenski dnevnik
- v Zedinjenih državah -
Velja za vse leto... \$3.00
- Ima 10.000 naročnikov -

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki.

The only Slovenian daily
- in the United States -
Issued every day except
- Sundays and Holidays -

TELEFON PISARNE: 4687 CORTLANDT.

Entered as Second-Class Matter September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y. under the Act of Congress of March 3, 1879.

TELEFON PISARNE: 4687 CORTLANDT.

NO. 170. — ŠTEV. 170.

NEW YORK, TUESDAY, JULY 22, 1913. — TOREK, 22. JULIJA, 1913.

VOLUME XXI. — LETNIK XXI.

Do skrajnosti izmučena Bolgarska prosi svoje sovražnike za mir.

VEST O ZOPETNEM ZAVZETJU DRINOPOLJA. BOLGARI ZADOVOLJNI Z MIROVNIMI POGOJI. MINISTRSKI PREDSEDNIK SVARI TURČIJO. GRŠKA SE BO ZADOVOLJILA Z OKOLICO SOLUNA. VOJNA SE MORA V KRATKEM KONČATI. INTERESI TURŠKE VLADE.

London, Anglija, 21. julija. — Ni se še posušilo črnilo na pogodbi, ki je bila podpisana v Londonu, pa se že koljejo zavezniki med seboj. Turška stoji na strani in se smeje, ker bo dobila nazaj večino izgubljenega ozemlja. Velesile so storile vse kar je bilo v njihovi moči, toda zastoj. Vojna ne more trajati dolgo in prepričan sem, da se bo v najkrajšem času obnovila mirovna konferenca.

Nato je svaril ministrski predsednik Turško: — Visoka Porta ni hotela izpolnjevati predpisov, zato naj bo tudi prepričana, da se ne bodo težavna vprašanja rešila v njeno korist.

Bukarešt, Rumunsko, 21. julija. — Tukaj se uradno zatrjuje, da je sprejela Bolgarska vse pogoje Rumunske in da je pripravljena takoj skleniti mir s Srbijo in Grško.

London, Anglija, 21. julija. — Nov bolgarski kabinet pod predsedstvom Radoslavova je danes sporočil velesilam, da hoče vlada na vsak način skleniti mir.

London, Anglija, 21. julija. — Specijalni grški odposlanec je uradno izjavil, da so vse vesti o grških grozovitostih laž. Grki niso obstrlevali nobene bolnišnice in niso nikjer nadlegovali bolgarskega prebivalstva. Vsa lažnjiva poročila so prišla iz Sofije.

Dunaj, Avstrija, 21. julija. — Vest o zopetnem zavzetju Drinopolja je povzročila tukajprecejšnjo razburjenost. Diplomatom se silno čudno dozdeva, zakaj ni Rusija preprečila tega koraka. V zadnjem času se širi govorica, da namerava zasesti Rusija Armenijo, kar bi pomenilo novo krizo na Balkanu.

London, Anglija, 21. julija. — "Evening Standard" je dobil iz Sofije brzojavko, da so predstraže glavne rumunske armade že v neposredni bližini glavnega mesta. Zveza med Sofijo in Drinopoljem je popolnoma prekinjena.

Zarota v Lizboni. — Lizbona, Portugalsko, 21. julija. — Tukajšnja policija je zasledila celo vrsto revolucionarnih klubov ter zaplenila veliko množico eksplozivnih tvarin. V delavnici nekega kovača je eksplozivna bomba, ki je težko poškodovala lastnika.

Nemiri na Kitajskem. — Washington, D. C., 21. julija. — Iz Kitajske se semka uradno poročila, da hočejo ondodni uporniki na vsak način strmoglaviti sedanjega predsednika Yuan Shi Kaja. Najhušji boji se vrše v provinci Fukien in Kwangtung. V Canton provinci je zbranih že 15.000 ustašev, ki nameravajo napasti vladine čete.

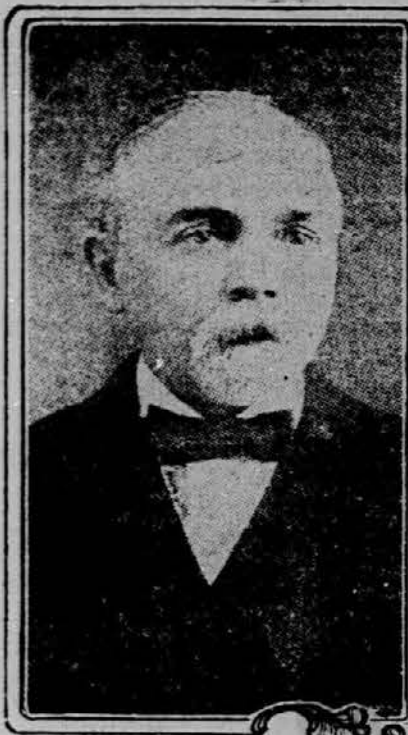
Policist umorjen v službi. — Včeraj proti jutru so našli blizu cerkve sv. Matije na Livenu trgu v Brooklynu, N. Y. umorjenega policista Johna E. Cahilla, ki je postal žrtev svojega poklica. Policija je dognala, da je bil Cahill umorjen ob 3. uri zjutraj, ko je nameraval prepočiti tatove z župnišča. Sedaj išče storilec po mestu in v okolici nad 200 najboljših detektivov.

Končana stavka. — Chicago, Ill., 21. julija. — Velika stavka zidarjev je tukaj z današnjim dnem popolnoma končana, ker se je vrnilo na svoja mesta zadnjih 4000 zidarjev. Skupno število stavkarjev zidarske obrti je znašalo 44.000. Stavkarji so zmagali na celi črti.

Ponarejena vina. — Washington, D. C., 21. julija. — Poljedelski departament bo odslej strogo pazil na to, da bodo "popravljeni" ali ponarejena vina odslej tudi kot taka označena na etiketah. To je bil odgovor poljedelskega tajnika Houstona, poslanca Kentu iz Californije, ko je slednji protestiral proti nameravani carini na žganje v svrhu ojačanja californijskih vin. Vina, katera se ojači z alkoholom ali ki vsebujejo benzoeksi natrij, morajo biti kot taka označena na etiketah.

Krvavi prizori v ruskem samostanu. — Petrograd, Rusija, 21. julija. — V neki ruski samostan na gori Athos, iz katerega je bil izgnan opat in več menihov radi krivovertva, je poslala sveta sinoda nadškofa Nikona v spremstvu vojaške eskorte, da napravi mir in red. Ko so obkolile čete samostan, je prišel zvoniti velik zvon in menihi so se vsuli proti vojakom z razgaljenimi prsi ter pričeli kričati: "Prebodite nas v imenu Oččenika!"

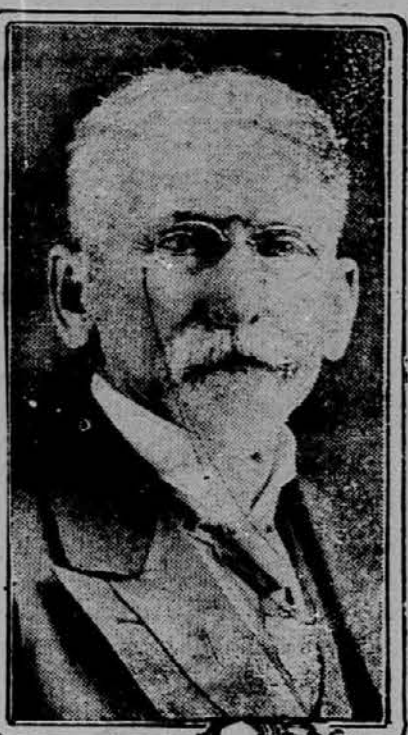
Trije menihi so bili težko ranjeni in mnogo njih so vojaki aretirali.

JUDGE MARTIN AUGUSTINE KNAPP

G.W.W. HANGER

JUDGE W.L. CHAMBERS

Slika nam kaže tri razsodnike v velikem sporu med iztočnimi železnicami in njihovimi uslužbenci. V sled novega amendmanta k Erdman-postavi bo obstajalo med nasprotnima si strankama.

Boj z morskimi volkom.

Kapitan panamskega parnika je moral prestati obupen boj z morskimi volkovi, a se je rešil.

Ko je dospel včeraj v newyorško pristanišče parnik "Advance" Panama parobrodne črte, so hiteli potniki in posadka pripovedovati o obupnem boju, katerega je imel prestati kapitan parnika, James J. Clarke pretekli petek v Limon Bay proti četi požrešnih morskih volkov. Kapitan je namreč hotel v malem čolnu, na suho. Vreme je bilo deževno in morje precej razburkanost. Komaj je bil čoln v vodi so ga naenkrat obkolili morski volkovi. Eden teh, pravi velikan, je udaril z repom po čolnu, ki se je takoj preobrnil. Kapitan je padel v vodo in v istem trenutku so ga napadle po trehne bestije. Posrečilo se mu je potegniti nož ter razparati prvega volku trebuh. Ostale bestije so takoj planile po svojem tovarišu ter ga pričele trgati. Medtem je plaval kapitan proti bregu. Ko so se završile bestije svoj obed, so prišle zopet zasledovati kapitana. Ponovil se je isti prizor. Konečno je prišel kapitan na pomoč neki domačin, ki je opazoval boj s kopnega. Vzel je onemogočena kapitana v svoj čoln ter ga rešil strašne smrti. Celi boj so opazovali potniki s parnika, ne da bi mogli priti kapitanu na pomoč.

Ponarejena vina.

Washington, D. C., 21. julija. — Poljedelski departament bo odslej strogo pazil na to, da bodo "popravljeni" ali ponarejena vina odslej tudi kot taka označena na etiketah. To je bil odgovor poljedelskega tajnika Houstona, poslanca Kentu iz Californije, ko je slednji protestiral proti nameravani carini na žganje v svrhu ojačanja californijskih vin. Vina, katera se ojači z alkoholom ali ki vsebujejo benzoeksi natrij, morajo biti kot taka označena na etiketah.

Boj za nevesto.

Lastnik hotela je odvedel pri bellem dnevu s silo lepe trgovčeve hčerke.

Kingston, N. Y., 21. julija. — Premožni lastnik velikega hotela v mestecu Glasco, Salvatore Gambino, je obojeval že več let krasno in edino hčerko trgovca Rinaldija v ravno istem kraju. Nevestin oče je pa nameravani poroki vedno nasprotoval, ker je bil Gambino Shieljanec; to je zaljubljenega Gambinota tako razkačilo, da je sklenil odvesti svojo zaročenko s silo.

Ko se je mudila včeraj popoldne Rinaldijeva hčerka Lizika slučajno sama v prodajalni svojega očeta, se je ustavila pred trgovino nekega kočija. Trije možje so udrti v prodajalno in posadili lepo Liziko v kočijo. Da ni zamogla klicati na pomoč, ji je nekdo zavezal usta z žepnim robcem. Tako se je posrečilo Gambinotu odpeljati svojo nevesto s silo venkaj iz mesteca.

O deklečnem ropu se je kmalu zvedelo vsepovsodi; radi tega se je odpravilo več sto mož z Rinaldijem na čelu ki so šele proti večeru izsledili roparje v neki podrti koči zunaj mesta. Tu je nastal hud boj med policijo in Gambinovimi tovariši za lepo odvedeno nevesto. Gambino je večkrat ustrelil iz one kočije, da bi preprečil svoje zasledovalce, a konečno se je le moral udati razjarjeni množici. Ko so ga peljali uklenjenega v mesto in 4 njegove tovariše, bi jih množica kmalu linčala na mestu. Prestrašena trgovčeva hčerka je sedaj zopet doma; Gambino in njegova družba se pa nahaja v tukajšnji okrajni ječi.

Obsojen župan.

Paterson, N. J., 21. julija. — Socialistični župan mesteca Haledon, William Brueckman se je moral danes zagovarjati pred passajsko okrajno poroto vsled ščuvanja stavkarjev k upor. Pri razpravi so govorile priče zanj jako neugodno. Konečno ga je spoznala porota krivim prestopka ščuvanja k ustaji podnik mu bo odmeril kazen prihodnji petek ali soboto.

Senator Clark z napol obritim obrazom.

Washington, D. C., 21. julija. — Senator Clarke, začasni predsednik senata, je stopil danes pred korporacijo z napol obritim obrazom. Senator je sedel ravno v brivnici, ko je zadonel zvon v znamenje pričetka seje. Paži so mu naznanili, da je zbornica brez predsednika in Clarke si je hitro obrisal pene iz obraza ter hitel v zbornico. Proti republikancem obrisana stran obraza je bila gladko obrta, druga pa ne.

Stavka v Vatikanu.

Stavkujoča švicarska garda je bila po burnih demonstracijah razorožena ter se je udala.

Rim, Italija, 21. julija. — Danes zvečer se je posrečilo pomiriti uporno švicarsko gardo v Vatikanu. Po konferenci s papežem je opoldne državni tajnik, kardinal Mery del Val, zaukazal papeževemu krožništvu, naj razoroži uporne garde. Ti so se sprva upirali, ter so prodrli celo do papeževih predsob, a orožniki so jih pognali nazaj.

Zjutraj v ponedeljek so namreč predložili gardisti svoje zahteve. Te so sledile: Odpustitev komandanta; pomnožitev moštva od 80 na 100; volitev poveljnika in častnikov potom moštva; razveljavljanje prepovedi, da smejo obiskovati le prostore na desnem bregu Tibere; zopetno uveljavljanje prejšnjega sistema vezbanja ter da ne sme biti nihče kaznovan radi sedanjih nemirov.

Ker se ni hotelo ugoditi tem njihovim željam, so uprizorili proti večeru, kakor že rečeno, burno demonstracijo, nakar so dobili orožniški ukaz, naj vržejo uporneže iz Vatikana. Vendar se jih je posrečilo pomiriti, nakar so se mirno odstranili. Švicarsko gardo bo de papež najbrž popolnoma razpustil. Ustanovil jo je papež Julius II. leta 1505. V gardo so sprejemali ljudi iz švicarskih kantonov Curih in Luzern, v kojih družinah je vladala tradicija služiti pri papeški gardi.

Protj množčenstvu.

Harrisburg, Pa., 21. julija. — Državni governor Tener je podpisal danes resolucijo za sklicanje narodne konvencije, kjer naj bi se odobrilo ustavno predlogo tiskajočo se prepovedi poligamije v državi Pennsilvania. V nekaterih okrajih te države je namreč množčenstvo še vedno v veljavi.

Iz delavskega sveta.

Philadelphia, Pa., 21. julija. — Tukaj stavkajo krojači že drugi teden. 160 delavnic je zaprtih. Današnji se vrše konference, pri katerih zahtevajo štrajkarji zvišanja plač. Dosedaj je samo pet delavnic ugodilo zahtevam svojih uslužbencev. Policija je aretirala štiri štrajkarje zaradi kaljenja nočnega miru.

Socialisti zahtevajo odškodnino.

Seattle, Wash., 21. julija. — Odbor "zmernejših" socialistov je predložil županu Coterillu račun za popravilo neke stare cerkve, v kateri so zborovali. Prejšnji petek so imeli mornarji vajo, strel iz topa je ponesreči zadel v cerkev in jo precej poškodoval. Socialisti zahtevajo 2050 odškodnine, katero bo moralo mesto plačati.

Stališče predsednika Huerte zelo omajano.

Poročila iz Mehike kažejo, da je postala situacija po celi državi nad vse kritična.

NIČ PRIZNANJA.

Videti je, da noče predsednik Wilson na noben način izpremeniti svojega stališča.

Washington, D. C., 21. julija. — Vse informacije in vsa poročila, ki se tičejo stališča administracije Wilsona glede mehiškega vprašanja, kažejo, da bo vlada provizoričnega predsednika Huerte prejkoslej padla. Kakor hitro se je v političnih krogih zjasnilo o tem, je bilo tudi vsem jasno, da o kakem ofiциelnem priznanju mehiške republike ne more biti govora, dokler ima Huerta vso državno oblast v rokah.

Dasiravno se bo predsednik Wilson posvetoval z ameriškim poslanikom Henry Lane Wilsonom, ki dospe v Washington, o mehiški situaciji je vendar smatrali za gotovo, da ne bo temeljila odločba vlade izključno na nasvetu poslanika.

V Washingtonu so krožile različne vesti glede stališča vlade. Predsednik Wilson je baje rekel, da vlada Huerte ne more trajati dalj kot eno leto, da namerava raztegniti protektorat čez celo centralno Ameriko ter s tem ščititi panamski prekop. Osebnosti pa ni predsednika Wilsona pa je javil, da so take govorice gola izmišljotina.

Havana, Cuba, 21. julija. — S parnikom "Mexico", je dospel danes iz Vera Cruz ameriški poslanik v Mehiki, Henry Lane Wilson, ki je na potu v Washington. Na krovu parnika "Mexico" se je nahajalo veliko mehiških ubežnikov. Le-ti so poslali tukajšnjim časopisom spomenico, naslovljeno na poslanika, v kateri ga pozivljajo, naj odsvetuje ameriški vladi priznanje sedanjega režima Huerte.

"Priznanje te vlade", e glasi v spomenici, "bi bila sramota z ozirom na javno mnenje, civilizacijo in človečanstvo."

El Paso, Texas, 21. julija. — V soboto se je vršil spopad med zveznimi četami Oroca in ustaši pod poveljstvom Manuela Chao. Bitka se je vršila pri kraju Ortiz ter je baje padlo 90 ustašev. To poročilo je prišlo privatnim putem iz Chihuahue.

Quinlan zopet na prostem.

Paterson, N. J., 21. julija. — S posredovanjem odvjetnika Carllesa iz Newarka in več uradnikov delavske zveze I. W. W. se je posrečilo dobiti \$5000 jamčevine za obsojenega Patricka L. Quinlana. Quinlan je nahaja sedaj v državni ječi v Trentonu in bo izpuščen zopet na svobodo tekoči teden.

Izdovolnica radija na Ruskem.

Varšava, Rusija, 21. julija. — Mme. Curie, soproga znanega francoskega zdravnika in iznajditelja radija Dr. Curija se je za stalno naselila tukaj. Meseca oktobra letos, namerava otvoriti s posredovanjem vlade velik laboratorij za pridobitev radija.

Sing Sing prenapolnjen.

Albany, N. Y., 21. julija. — Ker je jetnišnica v Sing Singu zelo prenapolnjena, je sklenil postaviti superintendent Riley 185 kaznjencev. 125 jih bo šlo v Auburn, 60 pa v Great Meadows. V Sing Singu je sedaj 1441 kaznjencev.

Uničena Tolstojeva dela.

Moskva, Rusija, 21. julija. — Sveta Sinoda je sklenila, naj se uniči tri dosedaj še nepriobčena Tolstojeva dela, ker so preveč naperjena proti veri. To odredbo je potrdil tudi ruski car.

Streljanje na parniku med Kitajci in častniki.

Na tovornem parniku se je uprl 16 importiranih Kitajcev. Napad na kapitana.

2 MRTVA, VEČ RANJENIH.

Kapitana je rešila gotove smrti neka uslužbenka na parniku. Aretirani uporniki.

New Orleans, La., 21. julija. — Ker je izbruhnila med nakladaleci južnega sadja že pred nekaj tedni stavka, je najela družba The United Fruit Co. več kitajskih stavkokazov v svojo službo. Vsi ti stavkokazi so došli minuli teden iz New Yorka in je morala družba položiti za vsakega Kitajca \$500 varščine.

Na parniku "Comus", ki je tudi last goriznačene družbe, je delalo 26 kitajskih stavkokazov. Ko se je blizal ta parnik danes dopoldne proti New Orleansu so se spuntali vsi Kitajci, ker se niso hoteli pokoriti povelju kapitana Proctorja, ko jih je silil na delo. Tako je nastal med častniki in Kitajci hud boj, trajajoč celih 15 minut; dva uporna Kitajca sta obležala na mestu mrtva, več je pa ranjenih.

Kapitan Proctor ima zahvaliti svoje življenje edino! pogumni Mrs. Florence Shaw, stuartki v kabinskem oddelku. Ta je prihitela z velikim železnim drogom ravno v trenutku, ko je nameraval neki Kitajec na tla pobiti kapitana Proctorja. S pomočjo preostalih častnikov in nekaj potnikov so potem vse uporne Kitajce uklenili ter utaknili na varno mesto.

O uporu Kitajcev se je obvestilo tudi tukajšnji policiji; vendar se ne mara mešati naš polie. načelnik v to zadevo ker se je priprtel dogodek več milij oddaljeno izven mesta; poleg tega je vsak Kitajec pod \$500 varščine, da ne bi zamogel uteči na suho. Parniška družba je radi tega slučajja zelo potrdila in bo poslala najbrže vse Kitajce zopet nazaj.

Dijak aretiran kot postopač.

Poughkeepsie, N. Y., 21. julija. — V Deutchess County ječi se nahaja 21-letni dijak Izidor Blumberg Columbia vsenčilšica in sin bogatega trgovca v New Yorku. Dolge ga vagabondaze. Potuje v počitnicah po deželi ter si služi kruh kot začasni delavec. Dosedaj se je dosledno branil pisati starišem za denar.

Denarje v staro domovino

pošiljamo:			
K.	\$	K.	\$
5....	1.10	130....	28.80
10....	2.15	140....	28.85
15....	3.15	150....	30.70
20....	4.20	160....	32.75
25....	5.20	170....	34.80
30....	6.25	180....	36.85
35....	7.25	190....	38.90
40....	8.30	200....	40.90
45....	9.30	250....	51.15
50....	10.30	300....	61.35
55....	11.35	350....	71.60
60....	12.35	400....	81.80
65....	13.40	450....	92.00
70....	14.40	500....	102.25
75....	15.45	600....	122.70
80....	16.45	700....	143.15
85....	17.45	800....	163.60
90....	18.45	900....	184.00
100....	20.45	1000....	204.40
110....	22.50	2000....	407.00
120....	24.55	3000....	610.70

Poštarina je všteta pri teh svotah. Doma se nakazane svote popolnoma izplačajo brez vinarja odbitka. Naše denarne pošiljave razpošilja na zadnje pošte e. k. pošto hranilišni urad na Dunaju v najkrajšem času.

Denarje nam pošliti je najprilicneje do \$50.00 v gotovini v priporočnem ali registriranem pismu, večje zneske pa po Postal Money Order ali pa po New York Bank Draft.

FRANK SAKSER,
82 Cortlandt St., New York, N. Y.
6104 St. Clair Avenue, N. E.
Cleveland, O.

Krasni in brzi parniki (Avstro-Amerikan proge)

MARTHA WASHINGTON
odpluje v soboto dne 26. julija

Kaiser Franz Josef I.
odpluje v sredo dne 30. julija

vežnja do Trsta samo 13 dni.

do Trsta ali Reke . . . \$37.00
Cena vozniških listov: do Ljubljane . . . \$38.18
do Zagreba . . . \$38.08

Za posebne kabine (oddelek med II. in III. razredom) stane vožnja samo \$4.00 za odrasle, za otroke polovica. Ta oddelek posebno družinam priporočamo.

Vožnje listke je dobiti pri FR. SAKSER, 82 Cortlandt St., New York

"GLAS NARODA"

(Slovenic Daily.)
Owned and published by the
Slovenic Publishing Co.
(a corporation.)
FRANK SAKSER, President.
JANKO PLEŠKO, Secretary.
LOUIS BENEDIK, Treasurer.

Place of Business of the corporation and
addresses of above officers:
82 Cortlandt Street, Borough of Man-
hattan, New York City, N. Y.

Za celo leto velja list za Ameriko in
Canada \$3.00
" pol leta 1.50
" leto za mesto New York 4.00
" pol leta za mesto New York 2.00
" Evropa za leto 4.50
" " pol leta 2.55
" " četrtletja 1.70

"GLAS NARODA" izhaja vsak dan
izvenredno nedeljo in praznikov.

"GLAS NARODA"
("Voice of the People")
Issued every day except Sundays and
Holidays.
Subscription yearly \$2.00.

Advertisement on agreement.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne
prihajajo.

Donar naj se blagovoli poljati po -
Money Order.

Pri spremembi kraja naročnikov pro-
simo, da se nam tudi prejme
bivališče naznaniti, da hitreje
najdemo naslovnika.

Dopisom in pošiljankam naredite ta
naslov:

"GLAS NARODA"
82 Cortlandt St., New York City.
Telefon 467 Cortlandt.

Zaslepljena Bolgarija.

Ko se je pred nekaj meseci ču-
talo razna poročila o zmagah
balkanskih zaveznikov, se je ves
svet čudil hrabrosti Bolgarov, o-
sobi pri zavzetju Drinopolja.
Kakor je bila senzacionalna ali
hipna slava Bolgarov, tako napel-
boče tudi njih padec. — Drino-
polje je zopet v rokah Turčinov;
ta vest se je razširila med svet
dne 20. t. m. Bolgari so izgubili
z Drinopoljem svojo najboljšo va-
žno postojanko. Taka je kazen in
usoda zaslepljenega naroda!

Iz same pohlepnosti ali požre-
nosti po pridobitnem ozemlju so
prišli zadnji časi Bolgari sovra-
žiti svoje nekdanje najboljšje za-
veznike in sobrate Srbe. Šlo je to
za obmejno točko pri Zletovski
reki, pri čemur so izgubili Bol-
gari takoj prvi dan nad 12.000
mož; a tudi veliko Srbov je pad-
lo, ko se je boril za premoč Slo-
vanov proti Slovanu: Bolgar proti
Srbu. Naravno je, da so naleteli
pri tem Bolgari na slabo, kajti
sovražni jim Srbi in Rumuni so
jih pogladi že večkrat v beg.

Iz raznih virov je bilo zadnji
čas posneti, da je padlo v zadnji
bratomorni vojski nad 40.000
mož. Bolgarov se je lotila vsled
tega bestialna želja po masčevan-
ju; iz raznih krajev se poročila,
kako so morili in mučili srbske
žene, otroke in starše, dasirav-
no se to uradno zanika. In to
krvavo klanje se sedaj nad Bol-
gari samo na sebi bridko masču-
je. Bolgari so izgubili s tem do-
bro ime in ugled in nihče jih ne
omiluje, ker izgubljajo dan za
dnevom pridobljene pokrajine,
kajti proti njim se je zaklel zad-
nje dni celi svet.

Preje tako sijajno premagani
Turki pa naravno pri teh sple-
kah tudi ne počivajo. Znan je že
pregovor: "kjer se pripravata
dva, tretji dobiček ima." Turki
so se že polastili trdnjave Drino-
polje; mislilo pa se je naprej pro-
dirati toliko časa, dokler ne do-
bijo nazaj vseh izgubljenih po-
kraj. Kdo ve, če se jim ne bo
morda ta nakana tudi posrečila?
Bolgarska armada je vsled zad-
njih velikih porazov do cela ope-
šala; sedaj jim ne bo nihče več
stal na strani v bojni vrsti proti
sovražniku, kakor pred nekaj
meseci. Nasprotno bo skušala no-
va balkanska zveza, da se krva-
vo masčuje nad pohlepni in kr-
volonimi Bolgari. Car Ferdi-
nand je že skoro obupal; kajti
njegova slava se je izpremenila
kar čez noč v javno zasramova-
nje, ker se boji pri tem tudi za
svoje življenje, je baje že ubežal
s svojim sinom z dežele.

Se nikdar prej niso imeli Bol-
gari tako lepe prilike stopiti v
vrsto naprednega in hrabrega na-
roda kakor baš zadnji čas; žal
pa, da je trajala ta slava samo
nekaj trenutkov. Ako ne bo Bol-
garija poravnala svoje storjene
krivice nad pohlepnostjo, ji preti
morda že čez nekaj mesecev po-
plen pogin.

Kitajski dilema.

Kar je preprečilo dosedaj lju-
bosumje med vesilami, oskrbu-
jejo v tem trenutku Kitajci sami,
namreč razpad orjaškega drža-
nega telesa s približno 400 milio-
ni prebivalcev. Ena najbogatej-
ših in najobljubnejših pro-
vine države, Kwang-Tung, z
glavnim mestom Cantonom, je
proklamirala svojo neodvisnost
ter jo hoče z orožjem braniti
proti centralni vladi v Pekinu.

Umljiv nam postane tak od-
pad, ako premostimo dogodke, ki
so se završili v cesarstvu srede v
teku zadnjih let. Interesna na-
sprotnost med severom in jugom
so ravnotako velika kot je njiju
geografska razdalja. Dokler pa
je stalo ljudstvo pod železnim
vodstvom dinastije ter pod po-
veljstvom enotnega uradništva,
je živelo, posebno po par pone-
srečenih vstajah, ki so bile zatir-
te na najbolj nečloveški način, topo
in brez nad tjavendan ter je bilo
zadovoljno, da je moglo zadostiti
svojim itak malenkostnim potre-
bam vsakdanjega življenja.

A Kitajska se je prebudila. Ki-
ta je padla in z njo marsikatera
tradicija, ki je delala kitajsko
ljudstvo za najbolj zadovoljno na
svetu. In s prebujenjem samosva-
rnosti in spoznanja, da je tudi ru-
menemu možu prisojeno mesto
na soncu, so stopila ostreje v o-
spredje tudi nasprotna intere-
sov ter povzročila razmere, ki so
bile dotlej na Kitajskem nepo-
znane.

Močna in razumna centralna
vlada bi lahko privedla kitajsko
državno ladjo tudi krog te čeri,
a predsednik Yuan Shi Kai ne
more tega storiti. Nominelno
predsednik velikanse države, je
njegovo stališče vendar povsem
nestalno ter sega vpliv njegove
vlade le par milj daleč od Pe-
kina.

Pričakovanja, katera je stavilo
kitajsko ljudstvo v republiko se
niso izpolnila. Navdušenje, s ka-
terim se je pozdravilo veliki pre-
obrat, se je umaknilo splošnemu
nezaupljivosti. Radi tega je po-
vsem umerno, da se skuša pro-
vince, ki je glede trgovine in na-
predka prva in najbogatejša, o-
prestiti spon velikansega drža-
nega organizma ter stremi za
tem, da si po lastni volji in last-
nem prevdanku uredi razmere.

Dopisi.

Cancsburg, Pa. — Ker se že
dolgo časa ni nič slišalo iz naše
naselbine, sem se jaz namenil ma-
lo sporočiti. Dela se še precej do-
bro, imamo tudi štiri podporni
društva, ki prav dobro napredu-
jejo. Društvo Postojnska Jama
S. N. P. J. je zgradilo potreben
drustveni dom, društvo Jutrzanja
Zarja S. D. P. Z. je razvilo dne
30. maja društveno zastavo, dne
4. julija je pa društvo sv. Jane-
za Krstnika praznovalo razvitej
svoje zastave. Tem potom se naj-
srenejše zahvalim vsem rojakom,
ki so pripomogli do tako lepega
uspeha, hvala tudi rojaku Francu
Krežetu za krasno izdelavo zastave.
On je res mojster v tej stroki
in njegovo delo se samo priporo-
ča. — Ker se bliža glavno zboro-
vanje J. S. K. Jednote, je treba,
da se tudi o tej zadevi malo po-
govorimo. Jednota bi že lahko
plačevala bolniško podporo, ni-
kakor pa ne sme zvišati ascesmen-
tov. Jaz nisem nasproten ne te-
mu, ne onemu sklepu, toda po
moji sodbi bi bilo najboljšje, da
bi Jednota sama oskrbovala vsa
izplačila. Delegati, delajte za
družitev, ker le na ta način nam
je zagotovljen obstanek. Pozdravi
Ivan Kern.

South Chicago, Ill. — Tukaj
pri nas gre še precej dobro z de-
lom bodisi v topilnici ali v dru-
gih tovarnah. Delo se lahko dobi,
plača je od \$2 do \$2.50. Dela se
največ po 10 in 12 ur na dan. Na
društvenem polju prav dobro na-
predujemo; posamezna društva
prirejajo vsake nedelje piknike
ali veselice, seveda v prid dru-
štveni blaginji. Vročina je malo
pojenjala. V noči od 13. na 14. t.
m. je dež pravi močno namočil,
tako da se je ozračje precej ohla-
dilo. Dne 18. t. m. so pričeli Hr-
vati zidati novo cerkev na 96. ce-
sti; želimo jim obilo uspeha. Ker
izmed vseh slovenskih časopisov
čistam najbolj "Glas Naroda",
prosim, da mi ga takoj po pre-
jemu naročnine pošljete. Pozdravi
Ivan Andolšek.

Anica Rihla.

Novela.

Češki spisal J. S. Machar.

(Konec.)

Kot jetnik prikovani k druge-
mu jetniku sem hodil po teh kra-
jih. In ne le spominjal, ampak i
sanjaril sem o bodoči prostosti in
izkušal strgati svoje vezi. In
moj ubogi sojetnik je to vedel in
čutil; kajti videl je v mojo dušo
in vse je počel, samo da bi me
pridržal. Ah, kakor vrsta praz-
nih, topih sanj leže ti dnevi v
mojem spominu! In drveni so
potekali, kot kadar se ob cesti
topol za topolom pomiče mimo in
vz pelje po prašni cesti pologo-
ma, brez namena in brige...

In potem je tiho legalo v mojo
dušo tako hrepenenje: ljubiti ko-
ga diskretno, mirno, z ljubeznijo
podobno toploti septembarskega
sonca, nič več ne hoteti, nego
gledati v globino krasnih oči in
santurjati stisniti malo ročice...
Nič več... In to hrepenenje je
navdajalo mojo dušo in v njem
sem videl pot do novega življe-
nja, svobode, prebujenja.

Takne oči je imela gospodič-
na Veronika. V njih je ležala o-
troška pravljica, pripovedovana
ob mirnem toplem zlatu septem-
barskega sonca. In roke je imela
majhne, drobne... In kot prav-
ljica je šla skozi življenje: sme-
ljala se je nepreglasno, govorila
je prav malo, nikogar ni doslej
imela rada in samo gledala je z
zagonetnimi očmi nekam za svet.

Bila je nekaj prijateljica An-
nice Rihle, pa sta se kmalu raz-
šli... Ko sem nekoč govoril o
njih obeh, me je Anica prosila,
naj več o nji ne govorim, a sama
je čisto pripovedovala o nji. An-
nica je bila sploh izmed tistih
značajev, ki jih imajo ponočni
metulji: poletovati okrog luči in
zaletovati se vanjo tako dolgo,
dokler si ne osmole kril. Prero-
kovala mi je, da se z gospodično
Veroniko gotovo še zblizava ne-
koč, opisovala njen vzvišeni zna-
čaj, resničnost, o njenih očeh je
govorila navdušeno in mi pris-
gala, da če bi bila možka, bi lju-
bila le Veroniko...

Seveda je bilo to davno... po-
zneje ni omenjala o nji niti bes-
edice.

Srečal sem nekoč na večer go-
spodično Veroniko, spremil jo
domov, gledal ji v oči in naen-
krat, kot bi šlo za mojo rešitev,
sem vzel njeno malo roko in jo
stisnil. Tiho in srečno se je na-
smejala. "Anica Rihla?" mi je
pripomnila pol radovedno, pol o-
čitačo... Stisnil sem ji roko
krepkeje. Nič več. Razšla sva se.
pri vratih njih hiše.

Oddahnil sem se. Svoboda!
Prostost! Prsa so se mi razširila.
Moj mučni san je padel za dušo.
Na prašni cesti se je zbudil vo-
znik plahotnega voza, škvrnil po
konjih in ti so pospešili korak.
Topol za topolom je začel izgi-
njati mimo in nekje v višavi se je
čul škripanček...

Drugega dne zgodaj sem se od-
peljal v Prago. Moral sem videti
nekaj drugega, dihati sem moral
drug zrak. Štiri dni sem hodil po
Pragi od jutra do večera, brez
namena, brez misli, razven če
sem mislil na pravljico septem-
barskih oči. Pred sv. Vavclavom
sem se vrnil v Brandevs; priredil
je neki ples in upal sem, da
bom videl tam Veroniko.

Prišla je. Videla sva se zad-
njič. Čez pol leta so jo previdni
stariši omožili s človekom, ki ga
preje nikoli ni videla. Nek posre-
dovalce je baje imel roke vmes
pri možitvi. Prehitelam zgodbo
svojega pripovedovanja, pripo-
minjajoč, da pravzaprav niti ma-
lo nisem čutil njene izgube. Bila
mi je zdravilo, nič več. In ozdrav-
ljeni človek se vražje malo briga
za medicino, ki mu je vrnila
zdravje!...

Prišla je torej. Podala mi je
svoj plesni red. Bil sem prvi pe-
tent, vsi plesi so bili prosti. Pro-
sil sem jo za četvorko in ji raz-
lagal pomen. Prvo plešemo iz
vlnodnosti, drugo oddajamo pri-
jateljcu, tretja se pleše le s tistim,
ki ga imajo radi. Katere midva?
Oja mora odločiti sama! Napisa-
la je svoje ime k tretji četvorki.

Anica Rihla je bila tudi tam.
Želostno so ji zažarele oči, ko mi
je odzdravila. Plesal sploh nisem,
dokler ni prišla tretja četvorka.
Videl sem, kako me Anica zasle-
duje. In ko smo se postavljali v
vrste in me je ona zagledala z go-
spodično Veroniko, je obledela,

se opotekla in padla neki garde-
dami v naročje...

In to je bil konec... Odpeljala
se je s plesa. Odplesali smo tretjo
četvorko in jaz sem tudi šel do-
mov. Razbit, siten... in niti vzro-
ka si pravzaprav nisem mogel na-
vesti...

Po letih, Anica Rihla, ste pri-
hajala čisto med moje sanje...
Nahajala ste se v mojih verzih...
Ne vem o Vas ničesar... ste ži-
va, ste zdrava, ste srečna?... K
meni ste prihajala tako, kakršna
ste bila v spominih svoje ljubez-
ni: slavniki na temnih laseh in
izpod njega je gledalo dvojje rja-
vih plamenov... Tako ste me
gledala, včasih ste me obžalovala,
včasih mi tiho očitala, včasih
ste gledala vprašujo, dolgo...
Ste srečna sedaj?... Bogovi, kaj
je sreča?... Ah, Anica, saj jaz
niti ne vprašujem več po sreči,
jaz samo še vprašujem: bogovi,
kaj je mir in pokoj?

To in ono.Kongres proti potvarjanju ži-
veža.

Povodom mednarodne svetovne
razstave v Gentu v Belgiji se bo
vršil tam od 1. do 3. avgusta t. l.
kongres proti potvarjanju živeža.
Napravi se posebna izložba raz-
nih ponarejenih jedil in kinema-
tografsko se bo kazalo, kako se
sestavljajo in potvarjajo razne ži-
vežne potreščine. To je prvi
kongres, ki bo razpravljal po-
tvarjanje s socialnega stališča,
zato je posebne važnosti za
zdravnike, kemike, tovarnarje,
trgovce, gostilničarje itd.

2000 petdesetkronskih bankov-
cev.

Budimpeštanska policija je do-
bila anonimno ovadbo o dveh iz-
redno spretnih ponarjalcih denar-
ja. Pišeta se Blusik in Josip
Musaj. V njihovem stanovanju
je dobila policija 2000 petdeset-
kronskih bankovcev. Avstrijsko-
ogrska banka je izrekla, da ni
dobila doslej še nikdar tako
spretno ponarejenih bankovcev.

Vdova, ki je pojedla sroce svojega
ljubčka.

V Berlinu so obsodili na smrt
vdovo Köckeriz, ki je zaklala
svojega ljubčka Fröliche, ko je
spal, mu iztrgala iz prsi sroce ter
ga ocvrla in pojedla.

Strahotno dejanje blaznika.

V katoliški Marijini šoli v Bre-
menu je streljal 30letni brezpo-
selni učitelj Schmidt na otroke
in učitelja. Zadel je okoli 20 o-
trok, od teh so trije takoj umrli,
trije so pa bili smrtonesno rane-
ni. Učitelja je zadela krogla
v spodnji del telesa. Schmidt je
imel pri sebi šest revolverjev. Po-
srečilo se je, da so ga aretirali.
Schmidt je prišel v šolo med od-
morom. Na hodniku mu je prišla
nasproti učiteljica, na katero je
tako streljal. Krogla je šla tik
mimo glave učiteljice. Nato je
vdr Schmidt v šolsko sobo, kjer
je bilo 65 učenk v starosti od 6
do 7 let, in je začel streljati na
vse stani. Dve učenci sta bili ta-
koj mrtvi, tretja je zbežala ran-
jena po stopnicah in je padla
ter si zlomila tilnik. Učenke so
prestrašene bežale iz razreda,
Schmidt pa je streljal za njimi.
Šolski sluga mu je hotel odvzeti
revolver, Schmidt ga je ustrelil
v brado. Nato je streljal Schmidt
iz okna na cesto in učitelj ga je
skušal zgrabiti od zadaj. Schmidt
je nameril na učitelja in ga smr-
tonesno ranil v spodnji del te-
lesa. Schmidt je nato bežal iz šol-
skega poslopja na cesto, kjer so
ga prijeli ljudje in pretepli. Po-
liceisti so ga morali siliti pred
razdraženo množico. Schmidt je
imel zelo mnogo munije pri se-
bi. Ker je blazen, so ga takoj od-
dali v zdravilišče.

Ruska špionaža.

Rusija izdaja ogromne svote za
špionažo; samo v vojnem prora-
čunu je v ta namen na razpolago
30 milijonov. K temu pa treba
prišteti še ogromne svote, s kateri
mi razpolaga še politična policija
v obmenjih gubernijah. Pravijo,
da nobena država v Evropi nima
niti približno tako organizirane
vohunske službe kakor Rusija, ki
ima seveda tudi v svoji notranji
upravi znani slaboglasni vsepre-
segajoči in zastrupljajoči policij-
ski sistem. Kakor "Reichsposti"
poroča njen dverbuški zaupnik,
stojče v neki davorani generalne-
ga štaba v Peterburgu modeli vseh
nemških in avstrijskih trdnjav;
vsaka izprememba v teh trdnjavah

vah se seveda tudi na modelih iz-
vede. Kot posebno dobro znan ve-
lja Kraljevec. V Peterburgu se
tudi hvalijo, da na kolodvorih in
v skladiščih v Torinu, Vratilavi
in Lvovu ni nobene stvari, za ka-
tero bi ruski generalni štab ne
vedel. Vohunstvo je menda eden
glavnih čimteljev v ruskih vo-
jni načrtih. Denarja v to svrhu je
vedno obilno na razpolago, kar je
splošno znano. Koroježi so na
stečaj vrata odprta in neprestano
vabijo slabotnejše, breznačajnejše,
ki se nahajajo v denarnih stiskah.
Skozi ta vrata ne gredo samo iz-
gubljeni iz nižjih slojev, marveč
prav pogostokrat tudi ljudje iz
najvišje družbe. Na molččnost
merodajnih čimteljev se vohuni ali
ovajalec lahko vedno zanese. Ka-
ko previden treba biti v Rusiji,
priča slučaj barona Ungern-Stern-
berga, uradnika dunajskega c. kr.
korespondenčnega urada v Pe-
terburgu. To je bilo tedaj, ko se
je na Dunaju kompromitiral ru-
ski polkovnik Marčenko in so v
Peterburgu v opravičilo potre-
vali nasprotnega slučaja. Za žre-
tev je bil izbran baron Ungern-
Sternberg, kateremu je neki ruski
"kolega" "zaupno" izročil tajno
predlogo o novinskem kontingentu,
o katerem načrtu se je pa v vseh
zapadnoevropskih parlamentih ja-
vno razpravljalo in končno tudi
v Rusiji ni bil nobena tajnost. Ta
načrt je Ungern-Sternberg izročil
angleškemu (tedaj se je pomoto-
ma pisalo avstrijskemu) vojaške-
mu atašeju. Na to je čakal polie.
provokator in nemudoma ovadil.
Ungern-Sternberg se za svojo za-
upljivost še danes pokori v ruski
transportni ječi. Seveda v Rusiji
njen špionažni sestav časih slabo
izplača in se strupena ost mnogo-
krat obrne proti njej sami. Tako
je pred nekaj leti časopisje javno
napadlo načelnika urada ruske
konteršpionaže, podpolkovnika
Mjasjedova, imenitnega, življe-
nja željnega častnika, da svoje za-
upno mesto zlorablja v to, da
Nemčiji vse ruske vojaške stvari
se sveže izdaja. Podpolkovnik se
je nato stedel z glavnim uredni-
kom "Večernih Vremja" in bil
odsvoljen — iznebili so se ga na
lep način. Povest o Azevu, ki je
bil vodja ruskih revolucionarjev
v Parizu, obenem pa agent "Ohrane"
— politične policije, je še
vsem v spominu. V Galiciji in na
pruski meji vzdržuje Rusija zad-
nji čas na stotine vohunov in ova-
duhov, ki so mnogokrat izvržki
človeške družbe, denarjaželnji iz-
siljevalci, ki ruski generalni štab
nedvomno ravnotako pogosto-
krat goljufajo z izmišljotinami,
kakor ga tudi dobro obveščajo o
zaželenih stvareh.

"Quo vadis?" v kinematografu
in prizori z levi.

Krotilec Alfred Schneider, ki
je za kinematografični posnetek
romana "Quo vadis?" s svojimi
levi priredil prizore, opisuje pri-
redbo tako-le: V ogromni areni,
ki je predstavljala starorimski
cirkus Maksimus, se je zbralo
1000 oseb, ki so predstavljale
ljudstvo. Arena je bila dolga 150
metrov in 60 metrov široka. Pod
areno so se zgradile kletke za zve-
ri in ječe za kristjane. Znak s
trombo, mig cesarjev — in pod-
zemne kletke se odpro. Divje
zveri, katere sem pustil več dni
stradati, da je bil prizor resnič-
nejši, so planile v areno. Jaz sem
stal v sužnja preoblečen v prvih
kristjanskih vrstah, da bi imel
leve v oblasti. Zveri, ki jih je vpitje
še bolj razkačilo, se približajo lju-
dem na nekaj korakov in že se ho-
čejo nanje vreči — ko se film u-
stavi. Igralci, ki so predstavljali
kristjane, beže na obe strani, kjer
je bilo napravljeno šest avtomati-
čno se zapirajočih vrat. Toda
lev je gibkejši nego ljudje —
eden plane med nogami igralcev
skozi vrata in se zažene sredi med
bežečimi ljudi. En igralec je bil
lahko ranjen, vsem drugim je pa
seveda "sree v hlače padlo".
Igralci so kasneje zatrdjali, da
bi za nobeno ceno na svetu ne ho-
teli več sodelovati pri tem prizor-
u. Imel sem šest ur postopenega
truda, predno sem zopet polovil
leve ki so se v veliki areni čutili
popolnoma svobodne. Artistično
in tehnično osobe je s stree in z
oken s tretpetom opazovalo to
svoje delo. Šele kasno zvečer so
bile zopet vse zveri na varnem
in šele tedaj so si gledalci oddah-
nili, a na potu domu so se še ved-
no s strahom ozirali, če jim ne sle-
di kak lev. Živali so morale imeti
sedaj nekaj dni pokoja, da so se
pomirile. Med tem so se v areni
postavile umetno napravljene po-
dobe kristjanov, ki so bile napol-
njene z mesom. Izpušeni levi so

Slovensko katoliško

za Zedinjene države Severne Amerike.

Sedež: FOREST CITY, Pa.

Inkorporirano dne 31. januarja 1902 v državi Pennsylvania.

ODBORNIKI:

Predsednik: MARTIN GERMAN, Box 412, Forest City, Pa.
Podpredsednik: JOSEF PETERNEL, Box 412, Willock, Pa.
I. tajnik: IVAN TELBAN, Box 707, Forest City, Pa.
II. tajnik: JOHN OSOLIN, Box 412, Forest City, Pa.
Blagajnik: MARTIN MUHIC, Box 412, Forest City, Pa.

NADZORNIKI:

Kredni nadzornik: KAROL ZALAR, Box 412, Forest City, Pa.
I. nadzornik: IGNAZ PODVARNIK, 4744 Hatfield St., Pittsburgh, Pa.
II. nadzornik: ERANK SUNK, 60 Mill St., Luzerne, Pa.
III. nadzornik: ALOJZ TAVCAR, 292 Gor. St. — 124 St., Rock Springs, Wyo.

POROČNI IN PRIZIVNI ODBORI:

Predsednik poroč. odbora: PAUL OBRIGAR, Box 412, Willock, Pa.
I. poročnik: MARTIN OBRIGAR, Box 412, Willock, Pa.
II. poročnik: ANDREJ SLAK, 7115 Jankar St., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIKI:

Dr. J. M. SELLISKAR, 6127 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
Doma naj se pošljejo I. tajniku IVAN TELBAN, P. O. Box 707 i Forest
City, Pa.
Društveno glasilo je "GLAS NARODA".

DELEGATNI DRUŠTVA SV. BARBARE,

kteri so bili izvoljeni meseca junija za na konvenijo v Pittsburgh.

- Štev. postaje:
1. v Forest City, Pa., John Tornič in Andrej Oražen oha Forest City, Pa.
 2. v Moon Run, Viktor Butija, Box 271, Moon Run, Pa.
 3. v Lasalle, Ill., Mihael Kobal, 1026 Main Str., Lasalle, Ill.
 4. v Johnstown, Pa., Ivan Tegelj, 1115 Wirginia Ave., Johnstown, Pa.
 5. v East Mineral, Kan., John Kastelic, Box 56, Mineral, Kan.
 6. v Balton, Ala., Joe F. Kren, Box 33, Piper, Ala.
 7. v Willock, Pa., Lovrene Dolenc, Willock, Pa.
 8. v Broughton, Pa., Pavel Fortuna, Anton Demšar, Broughton, Pa.
 9. v Fleming, Kans., Martin Štefančič, R. R. No. 2, Pittsburg, Kans.
 10. v Bridgeport, O., Anton Hočevar, R. F. D. No. 2, Box 1134 Bridgeport, O.
 11. v Claridge, Pa., Anton Recher, Claridge, Pa.
 12. v Little Falls, N. Y., Frank Boštnar, 36 Diamond Str., Little Falls, N. Y.
 13. v Imperial, Pa., John Pirih, Box 302, Imperial, Pa.
 14. v Springfield, Ill., 1019 E. So. Grand Ave., Springfield, Ill.
 15. v Collinwood, O., Matija Kastelic, 15924 Saranac Rd., Collinwood, O.
 16. v Yale, Kans., Alojz Cvetko, Yale, Kans.
 17. v Rock Springs, Wyo., 229 H. 3rd Str., Rock Springs, Wyo.
 18. v Braddock, Pa., Jernej Zagorec, 36 Rige Ave., Braddock, Pa.
 19. v Vandling, Pa., Alojz Zaverl, Vandling, Pa.
 20. v Radley, Kan., Matevž Birk, R. R. No. 1, 1 Donkirk, Pittsburg, Kans.
 21. v Clarksville, Pa., Jurij Pervič, Box 11, Universal, Pa.
 22. v Mulbery, Kans., Martin Smolčnik Breezy Hill Sta., Box 61, Mulbery, Kans.
 23. v Winterquaters, Utah, Louis Blažič, Box 102, Winterquaters, Utah.
 24. v Franklin, Kans., Anton Selak, Box 56, Franklin, Kans.
 25. v Pens. Sta., Pa., Andrej Sirk, 617 Chesnut Str., Jeanette, Pa.
 26. v East Palestine, O., Box 374 East Palestine, O.
 27. v Burdine, Pa., John Taučar, Box 82, Burdine, Pa.
 28. v Skidmore, Kans., Valentin Prizorec, R. F. D. No. 3, Box 221 Columbus, Kans.
 29. v Greensburg, Pa., Josef Novak, Box 623, Greensburg, Pa.
 30. v Graysland, Pa., Jakob Zupančič, Box 44, Colliersmit, Pa.
 31. v Hostetter, Pa., Vincenc Valež, Box 16, Lojalkhonna, Pa.
 32. v Detroit, Mich., Mihael Klobčič, 70 Buenavesta, E. Detroit, Mich.
 33. v New Alexandria, Pa., Anton Bernad, Box 114, New Alexandria, Pa.
 34. v Leadville, Colo., John Fajdiga, 404 Chesnut Str., Leadville, Colo.

Ti delegatje so prijavljeni, ki so bili izvoljeni v mesecu juniju; nekatere postaje bodo še izvolile delegate v mesecu jul

Skrivnostno zastruplje-nje.

Lea Fatur.

V elegantno opremljeni sobi tržaške via Gerolamo je odlagala dolga, rminopolta in suha gospa Federweissova klobuk in rokavice, si popravljala pred zrcalom lase in stokala napram mladi šivilji, ki je spenjala pri stroju ob oknu dele male obleke:

"Pomisli, Cornelia mla! Že smo celo leto v Trstu, mi rodbina Zwi-dervuz, Hochstein in še drugi Nemci, a še ne znanjo branjeve nemško. Si, pa i! Come? Quan-to? Zakaj nismo ostali ostali na Dunaju! Kuharica se ne nauči, jaz se ne naučim, mož se ne nau-či — vsi imamo sitnosti — vsi moramo plačevati dražje kakor domačini. Draginja, draginja, Bla-ženi Dunaj! Vse najdeš, vse dobiš, ves je solidno, vse govori nemško. Tukaj pa je tak Babilon, da se Bogu usmili! Perica govori svoj jezik, mlekarica svojega, pe-karica svojega. Predno kupim kaj, se znučim in razburim; ali je to za moje živce? O moja glava! Turde, daj mi vode in prašek!"

Sesedla se je v fotel in si sti-skala z rokami senice. — "Bo že boljši", je tolažila mlada šivilja, "gospa se nauči s časom razmer in jezika."

"Naučim se?" se nasmeji ner-vozno Federweissova, povzije prašek in izpiše kupico vode. "Lahko vam tukaj; ko se narodite, znate že tri jezike. A nam Du-najčanom, nam Nemcem — kaj je nam tega treba?"

In tolažila je naprej o neugod-nostih tržaškega življenja, hvali-la je dunajske šivilje in kroja-če, čevljarje in gosposdarje, hiš-nike in natakarje, zabave in šole.

Kornelija pa je merila širino in dolžino obleke, pogledala na ulico in zapela: Če nuova, če nuova, če nuova sir paron. Kaj bi po-slušala vedno tisto lamentacijo. Čemu pa silijo Nemci tak v Trst, če jim je tako neprijetno tam? Tržačani že obstanejo tudi brez njih...

Kornelija je mlado vznešeno dekle. Na nji vse kipi zdravja, pričakovanja. Po materi, sloven-ski okolici, je podedovala ži-vorodna lica in ustne, obilne ko-stanjeve lase, njej ni treba rdeči-la ne rizeve moke. In ko gre v elegantni gladki obleki, zibaje se v polnih bokih, po trgu, kličejo kočijazi, se ustavljajo mladi ka-valirji: La bella sartorella!

Sartorella! Poetična, mnogo o-pevana osebnica. Marsikatera se vovi zdaj v lepi lastni kočiji, ki je hodila prej po dnuhah v hiše. Sre-ča hodi po korzu in po prista-nih... Pa je naglih kril sreča, do-hite jo samo urne mlade noge — zato ni kam čakati, treba jo je iskati, hoditi za njo — sicer po-stane hitro mlada prikupljiva sar-torella sitna sartora. La bella sar-torella... Povsod jo čakajo, zju-traj in zvečer. Nuja jo spre-mstvo, vstopnice v gledališča, toa-lete stanovanje, brezposelno živ-ljenje. Ona odbija smehljaje ta-ke ponudbe. Rada posluša pokto-ne, se igra s pahljajo, zakriva smeh. Rada naredi v družbi prija-teljne izlet v Poreč, v Pulj, v Mi-lje. Rada posluša milozvočne o-perne napeve, rada čita povesti. A svojega poštenja ne da v za-bavo. Njena lepota je njena do-la, njena lepota ji more preskrbe-ti brezskrbno starost. "Mantenu-ta" noče biti. Dobra poštena par-tija, to je njen cilj. Zato se ozi-ra Kornelija vprašaje v vse tiste vsiljive moške prikazni, išče o-braza, ki bi razodeval odkrito lju-bezen, pošten namen. A težko je dobiti takega poštenjaka v veli-kem obmorskem mestu, kjer teži vse po uživanju. Res, je spozna-la Kornelija marsikoga, ki bi jo od-vedel raje danes ko jutri za ved-no v svoj dom — a kaj, ko je tak dom pod streho ali pod zem-ljo... Za take može pa so do-bra starejša, nelepa dekleta. Kor-nelija mora imeti spodoben okvir svoje lepote. Tako stanovanje kot ga ima gospa Federweissova, ta-ko bi že bilo — in še zraven tak lju-beznjav in lep mož.

Nevoljna, ker sartorella ne o-važuje njenih tožba o Trstu, odi-de gospa h kuharici, da ž njo za-bavlja čez tržaške branjeve. Kor-nelija pusti delo, se ozira po sobi. Tu je vse kakor si želi ona... A kaj, ko je gosposdinja tega raz-košja le še bolj rumena in okviru zelenih plišastih zagrinjal, kaj ko odbiva zrkalo njeno nelepo košče-no postavbo, čmerikavo lice, kaj

ko se odbija od štukature stropa njen neprijeten, vedno razdražen glas. O gospod Federweiss! Ob-žalovanja si vreden... Lepe po-stave in obličja je, ljubeznivega obnašanja. Uljuden je prvi vsa-kemu. Mnogo trpi vsled žene sit-nosti. Od koder pride, ga čakajo tožbe. Otroci, posli, glava in — Trst! Zakaj da jo je spravil z le-pega Dunaja v nečedni Trst? In ko gre Federweiss z rodbino na zabavo, mu jo krati žena. Ona ve, da je njen mož lep, zato je lju-bo-sumna paži na vsako njegovo besedo. Otroci — Dina in Fina in Nandl — so nagajivi, neubogljivi. On jih oče vzgajati strogo, ona jih razvaja. Če jih pokara oče, ugovarja mati. Gospod Feder-weiss ni srečen. On dela sicer le-pe dobčke s kupčijo — ali žena! Takemu možu bi bilo treba, da ga sprejme, ko pride domov, lepa že-na in dolgi svileni halji, ki bi kar šumela okrog nje. A ta Dunaj-čanka, kako se oblači doma in vr-ti po kuhinji! Sama pripravila jedi, katere nje mož rad je. Mar bi ga sprejela v lepi toaleti na pragu budoarja, ga skrbno vpraševala, kako gre kupčija, če je imel sitnosti ta dan, mar bi mu pogladila lase, ga vedla v obe-nico, klicala otroke... Pa kaj bo ta nerodna Nemka! Saj se ne zna prikupiti. — Ta žena kot je Kor-nelija, taka bi se podala Feder-weissu...

O sartorella! Tako je prihajalo, počasi, neopazeno... In nakrat ji je postalo vroče, kadar je prihajal Federweiss, in nakrat je bledele, kadar je poljuboval že-no v pozdrav in slovo. O sartorel-la! Čuvaj se! Praktična Dunaj-čanka ki premeri in porabi vsa-ko krpico, ljubosumna, ostrogle-ga, ugane tvoje misli in želje — skrij svoj trepet, svojo rdečico, sartorella. Šiviljo jemlje na dom umna gosposdinja. Vse se porabi, vse se predela doma, pravi. Cene šivilj so nesramno pretirane. Če so tudi dnuh precej visoke, če je treba tudi paziti in mazati raz-razeno sartorello, vendar se izhaja boljše tako. Zato jemlje gospa Fe-deweissova šiviljo na dom, ne pa, da se zagleda v njenega moža.

In sartorella je pela, rezala in šila, se podila z otroci, poslušala tožbe gospe, ji pravila svoje. Kaj-ti razdražena in nevoljna je po-stajala sicer tako lahkoživ lepo-tica. Čemu ji je lepota, ko ni moža v visokem cilindru, v mo-derni kočiji? Nesramnezi samo tišijo vedno za njo — poštnjaka, ki bi odel sartorello v svilo, jo odličil z dragulji, ni in ga ni. — Začuden je poslušala gospa Federweissova take izbruhe, do-kazovala je deklici, da ne obstoji sreča v svili in nakitu, pač pa v vzajemnosti sre. Srečna postane Kornelija lahko ob strani solid-nega moža, če tudi ni bogatin. Federweiss ima prav marljivega knjigovodjo, tega ji priporoči in prikomandira gospa. — Raztre-seno in užaljeno se je zahvalila Kornelija.

Bilo je v jesni. Pošli sta ja Di-no, Fina, Nandl in gospo, se zmenila, da pride sartorella zopet na pomlad. Poslovila se je in od-šla v druge hiše. Federweissova jo je povabila, da pride o praz-nikih k nji. Smililo se ji je zapu-ščeno dekle, ki je bilo že več let brez matere in ki ni poznalo nik-dar očeta, ki je bilo še dobro, po-šteno, toda koliko časa? — Ob novem letu je čestitala Kornelija Federweissom. Našla je tam moža ozkih ram, plečaste glave, a poštenega obraza, odkritega po-gleda. Vse na njem je bilo suho-parno, dolgočasno, vse je kazalo, da je prebil mnogo hudega. In tisto hudo, skrbi življenja, so mu vtisnile tak pečat, da je bil mlad na letih, star po duhu. Federweiss-ova je nivala čaj, seznanjala le-po sartorello z lesenim knjigovo-djo. Oživil mu je obraz. To mla-do, sveže dekle bi mu lahko oglep-salo trudopolno, osamelno življe-nje. In govoril je, da se hoče že-niti da ne zahteva ničesar od že-nške, razen lepote in prijaznosti. Kornelija je gledala Federweissa. Moj Bog! Kako bi se podal lepi Dunajčan nji, in nerodni knji-govodja gospe... Res da je gospa vključ svojim sitnostim blaga du-ša, vendar bi se morala vezati le-pota z lepoto. Hladno se je po-slovala od knjigovodje in ni se o-glasila ves pusti čas pri gospe. A vsak večer je srečevala Feder-weissa. On se ji je nasmihal, ji klicel že od daleč svoj pozdrav, jo nagovarjal. Dan za dnem. In jel jo je voditi v slaščičarno, kjer ji je dvoril in nagajal s knjigo-vodjo, ji prinašal njegove pozdra-ve. Nič hudega ni mislil lahkoži-vi Dunajčan. Delo mu je dobro,

da žari Kornelija od veselja v njegovi družbi, delo mu je dobro, gledati lepo cvetočo sartorello. Polagoma pa je začel primerjati svojo nervozno sitno ženo z zdravim mladim bitjem — in po-stajal je siten doma, niso mu je-gajali domači — žena ne otroci. Opuščal je večerjo, pohljal po za-bavah. Žena ga je sprejemala z o-čitki in sumničenji, ki so mu je-mala vsako dobro voljo; bil je na potu, da se izneveri svoji ženi.

Nič ni bilo prejšnje sloge pri Federweissovih, ko je prišla po-mlad in ž njo Kornelija. Gospa jo je sprejela z zaupnimi tožbami: "Trst! Saj sem vedela. Te blede strastne Italijanke, ki mi kar z očmi požirajo moža! Ni jim sveta nobena postava, tem vlačugam. Naj bo oženjen, zarocen ali prost samo da jim kupuje cunje in pr-stane, da krađe svoji rolini. Ne sravnice!"

Nemirno je obračala Kornelija belo blago, namenjeno deklicam, njeni prsti so trepetali. Kako je slaba gospa... Ali je ona, Kor-nelija, kriva tega? Pa še zaupa ji, toži. Sram in žalost sta prevzeli sartorello — zraven pa se je budil up: Tako slaba je gospa — ne more več dolgo živeti. In tedaj Kornelija...

"Kornelija!" je zavpila gospa in prodirno pogledala sartorel-la, zastrigla bi bila skoraj blago. Ko je pa videla, da Kornelija trepe-če in zdi, je rekla blago: "Vi imate nekaj na sru. Kornelija. Zakaj mi ne zaupate? Ljubezenska afera? Ej, dete neumno, milijon-narja ne bo, lepi mladici si pre-ganjajo samo dolgčas ob sartorel-li, primate se poštenega fanta, knjigovodjo."

Na jok je šlo deklici. Vendar je tresla nejevoljno rami: "Ko je takoj grd. Telega dobim se ob zadnji uri." — "Tako!" se ujezi gospa in rumena lica ji potemne. "Dekle, dandanes je težka za mo-ž. Grd je knjigovodja, pa je so-liden. Brez skrbi bi mu izročila lastno hčer in samo ker vam želim dobro, vam priporočam. Sicer pa — on lahko priženi nekaj tisoča-rov — moja skrb bo to. Vi cenite, kakor vidim, svojo lepoto kar pre-več — ne pomislite, da je tako blago zelo minljivo. Mala bole-zen, ne sreča — pa je po lepoti — in če ne drugo jo vzame čas. Do-brota srea pa ostane. Tudi jaz ni-sem taka kakor danes. Vendar b. bila težko dobila moža, da nisem imela dote. Ej, dekle, pri možitvi je treba šteti — svetujem vam, da vzamete noreca, ki hoče samo vašo lepoto." — Užaljena je molčala Kornelija in delala vse narobe. Razjokala se je, ko je odšla gospa v kuhinjo. Denar, denar... Ogla-sila se je zloba: Ti z denarjem, jaz z lepoto...

Ob kosilu je pozdravil Feder-weiss sartorello, kakor da se ni-sta videla od novega leta. Vpraševal je, če je predpustom dosti ple-sala, se dobro zabavala. Nekako nerad je poljubil ženo in otroke. Kornelijo je postalo sram. Dovtip je to, tako smešen v komediji, ta-ko žalosten v resnici, če se pogle-dujeta mož in tuje dekle vpričo zakonske žene. In ni več vzdigni-la oči od krožnika. Federweiss jo je nagovarjal, dražil. "Pusti jo", se je osokolila žena. "Meniš, da se ljubi vsakemu kakor tebi! Na-ša Kornelija ima svoje grenke skrbi. Pa to mine, Kornelija. bo-dite pametni, uvažujte..." Vsta-la je in pogladila ljubeznivo sar-torelline lase. Federweiss je ob-stal, zardel, čudno mu je igralo po licu: Nelepa njegova žena, če stoji ob lepi sartorelli, res. A ka-ko lepo jo naredi usmiljenje, ki se razliva z bolnega obraza na le-po grešnice pred njo — Kornelija pa postaja odurna, ko se bori v nji vidno sram in strast. Kako ru-mena je ženina polt zraven Kor-nelije. Je-li res tako bolna? Ta-ka ni bila na Dunaju. Tržaški zrak jo mori — in če ne ukrene kaj drugega, jo umori. Da bi jo poslal na Dunaj? Prigovarjal ji je že a ona sama ne gre od njega. Ne v toplice, ne na zabavo, ona je žena, ki ne more dihati brez nje-ga. On pa... Poljubil je ženino roko, ji svetoval, da se vleže, in odšel v kavarno.

Za mesec dni je bilo šivanja. Kornelija je hitela zdaj z mrzlič-no vneto, zdaj je metala ob tla, ogledovala sobe, pohištvo, premi-šljevala: Federweiss nima več be-sede zanjo, molče pokosi, poveče-ja, odide. Le včasih jo pogleda, premeri. Dobro se potajuje pred ženo. Kako naj se vse to konča? Z ločitvijo moža od žene, ali z uničenjem Kornelijine kariere? Ne, vdati se ne sme svoji strasti, dolgo tako ne more živeti, a ča-

kanja je dolgo par let, ker lepo-ta hitro mine.

Tiste dni je razburila javnost Hofrihterjeva afera. Članek za člankom je pojasnjeval: Skriv-nostno zastrupljenje, skrivnostna pošiljatev itd. Ostrmeli so oni, ki so nosili skrite strasti v srcu. Hofrihterjev umor je rodil dru-gre umore. Ta in oni je dobil za-vitek, ta in oni se je umaknil skri-temu sovražniku... Ogorčena je sledila gospa Federweissova ti-stim poročilom, plašno radoved-na je čitala Kornelija. Zelo duh ji je šepetal: Tako si pomagajo po-gumni, pomagaj si, Kornelija! Ona, ki ji je na potu, uživa pogo-stoma antipirin. Prašek je podo-ben prašku. Da dobiš strup v ta-kem zavitu... Da ti ga, zavije ti ga mlad lekarnar — če mu re-češ, da je za šalo, da daš prašek mački, ki ti uhaja skozi okno v sobo, ti dela škodo. — Le slabo s-je borila Kornelija z grešno misli-jo, poslušala jo je, se ji privajala, se je oklenila. In če bi bila hotela odlašati, jo je opomnil neki dogodek, da naj hiti.

Bilo je zadnje dni, delo je šlo h kraju, gospa Federweissova je postala bolj vesela, bolj zdrava. Neko jutro objame vsa žareča prihajajoča Kornelijo in vzklika: "Pomislite! Moj Federweiss! Da naredi zaradi mene to, tega nisem pričakovala: Mi se vrnemo na Dunaj, Kornelija! Knjigovodja prevzame trgovino tu, mi bodedo imeli zopet svojo na Dunaju. Kar pozdravila sem se. O, ni se še iz-pridil moj mož? Zdaj pa, Kor-nelija, pamet... Poročimo Vas, predno odidem, la bella sar-torella postane una signora brava e onesta, kaj, Kornelija?"

Sartorella je ostrnela. Tako te-daj! Da reši ženo zdravje, odi-de iz Trsta, a ona je menila, da čaka težko, da se reši te žene. Kaj mu je več za grdo ženo, ka-kor za lepo dekle? Korneliji se je zdelo, da je tresčila z glavo ob steno — in trda je ta stena — skrivnost zakonske vezi. Feder-weissu ni za sartorello! On odha-ja iz Trsta, jo zapušča, če ji je tu-di mnogo obetala beseda in po-gled. Pa ne, on je ne sme pustiti — ko pojde, pojde z njo! Zdaj ni izhoda — ona ali jaz... Mnogo je obetala tisti dopoldan Feder-weiss-ova, povedala je Zwinderwur-zom, Hochsteinom in drugim Nemcem veselo novico, da gre iz tržaškega Babilona, ravno ko se je naučila par laških besed. Popol-dan je ležala na divanu, se držala za glavo in sledila Kornelijinim gibnim prstom, ki so izgubljali vsak čas šivanko. "Vi ste razbar-jeni", je opomnila, "seveda, ni lahko odločiti se na tak korak, toda v vašem slučaju bi jaz ne po-misljala."

Mislila je na knjigovodjo, Kor-nelija na prašek, na ključ do nje-ne sreče. "Saj se res ne smem obotavljati", je izpregovorila trdno in pogleda srpo. "Vendar enkrat!" se je nasmešnila ner-vozno gospa. "Ne bo vam žal, ne", je šepetala blelih usten sar-torella, "o prvi priliki..."

"Vem, da vam je hudo, ker ni lep, da, draga moja, lep mož! Mar-sikatera mi zavida zanj, samo si-tnosti in slabosti ima žena radi mo-žev lepote. Povem vam, raje bi videla, da je podoben knjigovo-dji."

A tako! Knjigovodja je tako grd, da ga rabi za priliko. In nji ga sili, ki je tako željna lepote, ona pa si je kupila za denar kras-nega moža... kar vrelo je v Kor-neliji, tisti hip je čutila besno sovražstvo do žene oboževanega. Moj mož! Kmalu ga bo imenovala druga tako...

"O moja glava! Truda, Trud! Nič ne sliši", zastoče gospa. Kor-nelija skoči. "Ah, vi, Kornelija! Da, prosim vas, praški so v oma-rici, voda v kuhinji. Prašek stre-site v vodo, imam zdaj druge, močnejše..." — "Zdaj ali ni dar!" je šepetala sartorelli. Vze-la je prašek iz omarice in vzela je prašek iz žepa. Mirnega obraza je vzela kupico vode v kuhinji, mir-nega koraka se je bližala divanu. Kakor da dela to drugi, ne ona Zdaj, zdaj izpije Federweissova, zdaj zdaj boš gosposdarica tu, Kor-nelija. Samo še korak... Kar sto-pi med Kornelijo in divan neka senca, udari po kupici — stru-pica voda se izlije po preprogi, ku-pica se razleti... Kornelija stoji odprti ust, podoba groze.

"Kornelija!" vikne gospa. "Za-radi kupice ste se tako prestraš-ili! Vzemite drugo, Truda pobri-še tla, dajte mi drug prašek."

"Ne, ne! Jaz ne!" vpije sar-torella in se vrže na kolena, "po-isti strastno, pravi, pove vse..." Po-šljite po policaja, gospa, tu je mo-

ja glava, vzemite jo, o, da imam še prašek, jaz sama ga izpijem, jaz sama, jaz nesrečnica..."

Okamenela posluša Federweis-sova. Njeno oko se ne umakne od lepega, zdaj tako spačenega lica dekleta. Kako si ruje lase in vije roke. "Policija — kaj mi hasne, ubogi otrok, če te zapro! Slabo je in bo, dokler nas bo čuvala po-licija izbruhov strasti. Vera, či-stost, ljubezen do bližnjega, naj bodo naša policija. Lep mož, ki govori iz same navade — neizku-šeno dekle, ki mu verjame vse, skrivnostna pošiljatev in drugo... Vse sadi našega časa. Uboga Kornelija... Ne sodim te, dekle, otrok si današnjih razmer. Skriv-nostna roka čuva nad teboj in meno, morda duh tvoje mate-rije..."

Dolgo je premišljevala Feder-weissova, dolgo je klečala in ilte-la sartorella. Stresla se je ko se je dotaknila vroča roka njenega čela, ko je dejal mehak glas: "Kesanje izpere greh. Vstani, Kornelija! Naj ne izve ne tvoj ne moj mož — naj ostane med nama in Bogom!"

Bolniške blagajne v letu 1910. v Avstriji.

Notranji minister je te dni predložil avstrijski državnim zbor-niški poročilo o delovanju avstrij-skih bolniških blagajn. Poročilo je zelo zanimivo, ker nudi natan-čno sliko in pregled o najpodbod-nejšem delovanju bolniških bla-gajn v Avstriji.

V letu 1910 je bilo v Avstriji 3350 bolniških blagajn, in sicer je bilo okrajnih 576, obratnih 1211, stavbnih 47, združnih 1285 in 231 društvenih bolniških bla-gajn, ki so imele skupno 3.467.329 članov.

Gotovo je, da je bilo tudi mno-go bolnih pri tolikem številu čla-nov. Bilo je 1.777.516 obolenj (med temi 65.198 porodov), za katere so člani boleli 30.597.798 dni. Umrla je 27.731 članov.

V letih od 1889 do 1910 je bilo 27 milijonov 018.076 obolenj, za katere so člani boleli 476.187.665 dni. Umrla je v 20 letih 482.782 članov.

Od vseh bolniških zavarovan-cev je bilo 77% moških, ženskih pa 23%. Na 100 članov je obolelo 40,3 moških in 34 ženskih članov. Mo-ški člani so boleli povprečno 16,3 dni, ženski člani pa 19,2 dni. Povprečno dnevno število bolnih članov vseh bolniških blagajn je bilo v letu 1910 83.829 ali 2,42 od-stotkov vseh članov; od teh je bilo 61.577 moških in 22.251 ženskih članov. Umrljivost je bila v letu 1910 0,80 odstotkov ali za 0,06 odstotkov napram letu 1908 ma-rijša.

Na ene bolniško blagajno je pripadlo povprečno 1033 članov. Samo tri bolniške blagajne so v Avstriji, ki so imele nad 50.000 članov, in sicer so imele obratna bolniška blagajna 173.861 članov in splošna stajerska delavska bolni-šča in podpora blagajna v Grad-cu 52.172 članov.

Dohodkov so imele avstrijske bolniške blagajne v letu 1910 86.172.533 kron, stroškov 80.094.675 K, torej prebitka 6.447.215 K. Konec l. 1910 so znašali rezervni fond vseh bolniških blagajn v Avstriji 69.660.771 K. Od leta 1889 do leta 1910 so imele skup-nih dohodkov 1.050.588.000 K, stroškov 986.938.000 K.

Stroški se v letu 1910 razde-le sledeče: bolnišnica 38.698.033, zdravniški 13.753.515 K, zdravila 8.758.892 K, oskrbi stroški v bolnišnicah 5.622.222 K, upravnih stroški 7.516.024 K, razni stro-ški 3.746.177 kron.

Na Kranjskem je bilo leta 1910 40 bolniških blagajn, in sicer: okrajnih 16, obratnih 17, združ-ke 3 in društvene 4. Kranjske bol-niške blagajne so imele 30.302 člane. Dohodkov je bilo 670.169 K, stroškov 596.578 K, prebitka torej 73.591 K. Rezervni zakladi

so znašali 668.876 K. Dve bolniški blagajni pa sta na Kranjskem v stalnem deficitu in tudi nimata ni-kakega rezervnega zaklada.

Obolelo je na Kranjskem leta 1910. 8673 moških in 2378 ženskih članov. Bolezni so trajale skupno 248.802 dneva. Porodov je bilo 541, umrlo je pa 204 moških in 42 ženskih članov. Povprečno je bilo na Kranjskem izmed 4000 članov 760 moških in 240 ženskih članov.

Povprečno je bilo na Kranj-skem na dan 486 moških in 236 ženskih bolnikov. Na vsakega čla-na je prišlo na Kranjskem leta 1910. 8,71 dni bolniške oskrbe.

Vsak član je vplačal v l. 1910 povprečno 13,02 K, delodajalec pa za vsakega člana povprečno 6,28 K.

Ze iz tega je razvidno, da je po-ročilo, ki ga je notranji minister predložil zbornici, zelo zanimivo. Zanimivo je tudi dejstvo, da je bilo leto 1910 eno najbolj ugod-nih za bolniške blagajne, tako glede obolenj, kakor tudi glede umrljivosti. Kranjska je bila v tem oziru na zelo dobrem, iz ča-sar je tudi lahko umljivo, da so kranjske bolniške blagajne izka-zale primeroma zelo velik prebi-tek.

Zanimivo je tudi, da je število ženskih obolenj v primeri z mo-škimi višje in sicer za 0,47%, med tem, ko je umrljivost pri ženskih članih za 0,13% manjša kot mo-ških. Število porodov je bilo za 28,46% višje od slučajev smrti.

Strašno maščevanje.

V nekem kraju poltavske gu-bernije je graščak najel 80 ča-lavk. Kmečki fantje so se razje-zili, da jim delajo ženske konku-rencio in so sklenili maščevanje. Ponoči so zabarikadirali vse iz-hode šupe, v kateri so dekleta spala in so jo zažgali. Vseh 80 de-klet je poginilo v plamenih. Stori-lice tega grozodejstva so zaprli.

Marsikdo se ponaša s svojimi čednostmi, ker se boji greha samo iz strahu.

PET TOČK.

- 1) Rodovitna zemlja.
- 2) Zdrava, čista studenčna voda.
- 3) Zdravo podnebje, ugodna klima in prijazen kraj.
- 4) Dobro trg doma in dobre železnične zveze s velikimi indu-strijalnimi mesti.
- 5) Nizke cene, lahki obroki ter nobene čifutarije.

Se je prostora za 150 rojakov. Pridite in ogledite si to zemljo in kraj sedaj ko vidite kaj raste in kako raste. Tu bodo samo Slovenci, tujece ne bo med nami.

VSE TO je vzrok, da sem predal od 23. marca naprej nad 60 rojakom farme v največji slo-venški farmarski naselbin v WAUSAUKEE, WISC. PREDNO kupite farmo, glejte, da imate polg drugih tudi TE ugodnosti, brez katerih niste v stann uspešno izhajati. Za nadaljne informacije pišite A. MANTEL c/o J. CRIMMER LAND CO., 133 W. Washington St., Chicago, Ill. Room 1607.

FRANK SAKSER

82 Cortlandt Street, == New York, N. Y.

PODRUŽNICA: ==

6104 St. Clair Avenue, N. E., Cleveland, O.

Stara, vsem Slovincem dobro znana domača tvrdka.

Pošilja najhitreje in najceneje denar v staro domovino.

Oficijelno zastopništvo vseh parobrodskih družb.

Prodaja parobrodne in železniške listke po izvirnih cenah.

V vsakej potrebi obrnite se zaupno na gornjo tvrdko in vedno boste bratsko postreženi.

Pri pošiljanju denarja vedno pazite KOMU ga izročite, ker marsikdo je že skusil, da se denarja ne more vsakemu zaupati.

Slike iz vojne.

Napisal **Mike Pavlović.**

Past.

Četnici so bili v manjših skupinah razporejeni na planini Babuni, ki so jo dobro poznali.

Lahko so se svobodno kretali in so operirali po svojem prevdariku, vzdržujoč po možnosti čim najtesnejšo zvezo z glavno vojsko, ki je uspešno in neprestano potiskala sovražnika z njegovih odličnih pozicij.

Dva dni pred zavzetjem Prilepa je mal oddelek četrtga konjeniškega polka poskušal nasilno rekonvalescenca. Arnavti so prostovoljno so ga sprejeli s silnim ognjem in ga odbili. Za tem vojska so prispeli četniki Vukovega oddelka, kateri so se prebili skozi arnavtske vrste in prodirali naprej.

Sovražna vojska na Prilepu je bila popuščati in se umikati proti Markovemu mestu (v Prilepu je imel svoj dvorec Kraljević Marko). Od tod se je razširil strah tudi na Pletvar — nastala je splošna panika.

Arnavti, ki so se bili s Srbi, niso vzdrževali nobene zveze s turško armado.

Borili so se ločeno in na svoj račun.

Kolikor se je dalo presoditi, v trenutku niso niti vedeli, da je bila turška vojska pobita in da se umiče proti Bakarnem Gumnju.

V tem času so četniki vdrl v mesto in takoj zasedli vladno poslopje in vojašnico.

Ogromno poslopje je bila prazno. Kar je bilo vojakov v njem, so se razkropili in so pustili v vojašnici mnogo plena in tudi nekaj orožja.

Voditelj oddelka, ki je zasedel vojašnico, je takoj postavil stražo. Kdo ve, kaj se je lahko zgodilo in kako dolgo se bo trajalo, da prispe glavna srbska vojska, ki se na vrhovih se bori z umikajočim se sovražnikom.

Arnavti, nahajajoči se v škripu, so se skušali rešiti z begom.

Vojašnica se jim je zdela najboljše zavetišče, računajoč na to, da bodo tamkaj dobili pomoč za odpor.

Kakih dvajset Arnavtov je hitelo navzdol naravnost proti kasarni.

Ker so bežali z raznih strani, niso bili skupaj, marveč so bili oddaljeni drug od drugega kakih petdeset do sto korakov.

Četniki v vojašnici so že pripravljali kosilo. Ljudje so bili že lačni.

Neki domačin iz Prilepa je iz daljave zagledal Arnavte, da so se napotili proti vojašnici. Ni vedel, kaj je, ali preplašil se je ter hitel v vojašnico kličoč: "Bežite, Arnavti gredo!"

Poveljnik je skočil k oknu: zares, Arnavti hite naravnost proti kasarni!

Stvar mu je bila takoj jasna: begunci pač mislijo, da je v kasarni še turška vojska.

"To je imejmo!" je vzkliknil. Skočil je na dvorišče, zbral svojo četico in jo pripravil za napad. Pri vstopu je postavil stražo. Čim se Arnavti približajo, naj jih četniki sprejmejo na nož.

Trenotki so bili dolgi, kakor ure.

Vhod v kasarno je bil ozek. Treba je bilo prehoditi dolg, mračen hodnik, predno se je prispelo na dvorišče. A na koncu hodnika ob straneh so bili četniki s puškami v pripravljenosti...

Prvi Arnavt je kakor brez duše skočil v hodnik. A ob izhodu iz hodnika je obstal kakor okamenel, ves prestrašen pred nepojmljivim dogodkom.

Zautil je ostrino bajoneta na svojih prsih.

Presenečen in preplašen je stal kakor kip in ni mogel priti do zavesti. Srepa in divje je zrl pred se, videc proti sebi namerjene cevi brzostrelnih pušk.

Samo ena se naj izproži, pa bodo počile vse.

V tem trenutku se je zaslislal močan glas vojaka: "Vdaj se, ali bo po tebi!"

Arnavtu je zdrnila roka nizdol, puška mu je padla na tla. Uvidel je, da je izgubljen.

"Teslim!" (Vdajam se!) se zaklical in sklenil roke...

In tako so po vrsti drugega za drugim v četrt ali pol ure položili vse Arnavte...

Dve Črnogorki.

Na Vasiljevu se je že dva dni neprestano bil boj med srbskimi četniki in Arnavti. Najhujši dan je bil 16. oktober.

Četniki so bili na vasiljevskem hribu. Dobro so se ukopali, ostali pa so se nastanili v stražnici, od koder so streljali. Streljiva so imeli dosti, hrane pa čisto nič.

Arnavti so jih obkolili. Nečaje naskočiti četnikov, takisto pa tudi ne dovolje, da bi se le-ti prebili. Že dva dni niso ničesar jedli, niti so poskusili skorjice kruha, niti so s požirkom vode omočili grlo. Še pred začetkom boja so poslali četnika, da jim preskrbi hrane. Toda mož se je ni vrnil.

Od čete stotnika Tankosića se je oddvojilo okrog štirideset četnikov in so dvakrat poskusili da se približajo vasiljevskim junakom, da jim pomagajo in da jih ovobode. Arnavti so jih odbili.

Četa v stražnici je gladovala. Toda žejni jih je bolj mučila kakor glad. A vse so junake pretrpeli. Nikjer ni bilo izhoda in rešitve.

Arnavti so obkolili vrh in stražnico kakor da bi jih obdali z verigo. Težko bi se mogel živ človek priplaziti skozi njihove vrste in se približati stražnici. Četniki so končno že popolnoma obupali. Posvetovali so se kako bi se prebili.

Toda dogodil se je pravi čudež. Sami četniki so bili presenečeni: v prvem mraku so zagledali dve ženski postavi nižje stražnice v neki globeli. Bili ste dve Črnogorki. S težkim trudom ste se vzpenjali po strmini, po nepristopni steni za stražnico, kamor bi se je dva koza mogla vzpeti. Na hrbtu je vsaka nosila veliko torbo.

Dospeli ste pred stražnico. Črnogorki sta postavili na tla velik vrč vode in dve vreči s koruzo...

Med četniki je vladala velika radost.

"Vedeli sva, da nimate kruha, pa sva se odločili, da vam doneseva to koruzo in vode."

Vojvoda se ni mogel načuditi smelosti teh dveh žena, katerih moža sta bila obmejna stražnika.

"Ali ni bilo nevarno", ju je vprašal.

"Nevarno že, a vendar sve priskili."

"Ali se niste bali?"

"Kaj bi se bali, ako vi tu mrjete od gladi?"

Vojvoda še vedno ni mogel pojmiti.

"Pa mi smo skušali prebiti, pa ni šlo. Čudim se, kako sta se vidve neopazeno mogle priplaziti semkaj..."

"Plazili sva se po globeli in jarku. Silno težko je bilo. Utrudili sva se, toda kaj to! Čudno je samo, da naju niso opazili."

Četniki so izpraznili vreči in si razdelili koruzni kruh. Razdelili so si tudi vodo.

Črnogorki sta ostali s četniki v stražnici do noči. Nato sta vzeli prazni vreči in vrč in se napotili nazaj.

Poslovili se od četnikov in žele jim mnogo uspeha, sta se izgubili v noči. Izgubili sta v jarku, ki vodi k potoku...

Ob zori 17. oktobra se je nadaljeval boj z Arnavti.

Zahvaljujoč se požrtvovalnosti in junaški smrti Akse Kosoveca, ki je štiri bombe vrget med Arnavte in s tem napravil prosto pot svojim tovarišem, so se četniki rešili.

Da-li sta se vrli Črnogorci vrnili na svoj dom, ali sta morda ponesrečili v jarku — sam Bog ve!

Nov naraščaj.

Vsi ga spominjamo, vsi s spoštovanjem izgovarjamo njegovo ime.

Najvdanejši svojemu poslu, najnavdušenejši v štabu dunavske divizije je bil mladi stotnik Zdravković, adjutant.

Glasno je izražal željo: da bi mi bilo dano, udeležiti se borbe in sodelovati pri velikih dogodkih.

"Želim borbo, želim zmago, želim smrt!"

Prvi dan bitke na Kumanovu je nosil raporte, da se mu je penil konj.

Opazoval je strahovito borbo in obžaloval, da mu ni dano se je udeleževati.

Padel je poveljnik polka, padel poveljnik bataljona, padli so poveljniki čet in vodniki. Treba je bilo namestnikov.

Zdravković se je sam javil in prosil za komando.

Tistega dne zvečer mu je divizijski poveljnik poveril komando prvega bataljona.

Zdravković je bil presrečen, da se bo mogel aktivno udeležiti vojne. Še tiste noči je zapustil štab in prevzel komando. Bitka ni prenehala. Drugega dne se je nadaljevala s še večjim ognjenjem.

Poveljnik je hitel od ene čete do druge, bodril svoje ljudi in jih navduševal z ognjevitimi in rado-

ljubnimi besedami. Vojaki so prodirali proti sovražniku pevmojč. Sovražnikova krogla ga je hitro našla in ga zadela v spodnji del telesa.

Rana je bila težka, nevarna, operacija riskantna, zdravnik v skrbeh.

Mladi ranjenec je ležal na postelji, zrl vnezmirjenega zdravnika in bolničarje, opazil njihove trudne in zaskrbljene obraze in vprašal s slabim glasom:

"Kaj pa je?"

Zdravnik se je prisiljeno nasmehnil, kakor da bi bil breskrben in ravnodušen ter poskusil potolažiti ranjenca.

"Nič ni — ni tako nevarno, ne bojte se, gospod stotnik."

Blag usmev se je razlil preko smrtno bledega lica plemenitega junaka. Oči so se mu ovlažile.

"Ej, doktor, zakaj me tolažite, kaj me hrabrite? Čemu to? Ne vprašujem jaz zase... Vi mislite da je mene strah pred smrtjo. Ne bojim se smrti in nisem se je nikdar bal..."

"A pravim vam, da ni nevarno..."

"Ne vprašujem zase. Ni to glavno..."

"A kaj je glavno?"

"Glavno je to, da-li smo zmagali?"

Zdravnik je zadavljen ostrmel. Ni mogel razumeti tolike ljubezni do domovine: ranjenec, nad katerim že lebdi smrt, prezira življenje in ima eno edino željo, da sliši o zmagi srbske vojske.

Zdravnik jasno vidi skorajšnji konec, tragedijo tega junaka: senca smrti plava okrog postelje in polagano gasi plamen življenja, ki drhti kakor krilo ranjenega goloba v globini svetlih in pametnih oči, na čelu se pojavljajo iz znojnic drobne kapljice ledene potu kot predznaki skorajšnje smrti. Toda očaruje ga to preziranje smrti.

To je nov naraščaj, ki razumeva svojo preprosto in vzvišeno nalogo, vse dati za srečo svojega naroda, za slavo domovine...

Zdravnik je zamahnil z roko in okrenil glavo na stran, da bi smrti posvečen junak ne opazil njegovih solznih oči.

"Sovražnik beži v paničnem strahu, naši ga preganjajo!"

Ranjenecovo lice je obšla rdečica, oči so se mu zaiskrile v čudnem sijaju.

"Sedaj mi je lahko..."

To so bile poslednje njegove besede.

Umrl je z usmevom na ustnicah.

Kratek proces.

Bivši turški sultan Abdul Hamid

je imel v svojem živalskem vrtu 8 levov, 6 tigrov, 4 hijene, 4 opice, 8 pižmarjev, 2 orang-utanga (opice), 608 jelenov, 60-svernih jelenov, 160 bivolov, 40 volkov, 4 kozoroge, 2 žirafi, 8 vider, 200 kač in 400 drugih divjih živali.

Poleg tega je imel še cele čete domačih živali, kakor 400 krav, 40 bikov, 3500 konjev, 118 zeber, 200 egiptovskih mul in 80 kamel. Posebno pa je ljubil mačke, katerih je imel v svojem vrtu okoli 1500, med temi 212 dragocene pasme, katere je poznal vse po imenu.

Ker pa so se mačke in domači zajci hitro pomnoževali, je moral sultan večje število svojih ljubljencev podariti. Takega darila ni smel nihče, ki je prejel kako žival od sultana, isto umoriti, ker je sultan večasi ukazal prinesiti kaga mladica, da se je preprčal, če dotični, katerega je obdaril, v resnici izpolnjuje njegovo zapoved. Najraje pa je imel pse in ptice. Od teh ni daroval nobenega. Imel je 200 plemenjakov (rdečih gos), 50 gos, 50 labodov, 30 pelikanov in 600 kokoši najrazličnejših pasem. Poleg teh je imel tudi 100 fazanov, 10 pavov, 60 golobov-pismonošev, 200 papagajev in 150 kanačkov. Papagaji so bili vsi izvežbani in so znali peti in živigati. Baje so znali peti najlepše komade iz oper (gledaliških predstav). Te podatke je podal bivši sultanov živnozdravnik dr. Schäfer, katere je priobčil neki ameriški časopis.

Vnučkinjo živo pokopala

je v Windisch Ritzu pri Berlinu 60-letna Richteer. Pokopala je štiriletno hčerko svojega sina ob robu nekega gozda. Ko so stržen čin babice čez eno uro zasledili, je bila deklica že mrtva. Babica, ki se ji je moralo zmešati je rekla, da hoče še ostala dva otroka svojega sina umoriti.

Za smeh in kratek čas.

NEŠKODLJIVO.

— "Pa se nič ne bojite, da bi otroku škodoval slanik, katerega ravno obira?"

— "O prav nič. — Saj sem mu kupil slanik, mlečne vrste."

Na cesti.

Postarana dama: "V tem času, ko bi se bila ti lahko poročila, sem postala jaz že dvakrat vdova."

Po veselici.

A: "Ali te je tvoja boljša polovica danes zjutraj kaj ostela, ker si se vrnil tako pozno domov?"

B: "Spala je kot kamen. Samo sosedova papiga me je kregala celo uro."

Kratek proces.

Gost: "Danes sem dobil pa le eno porčijo telečje pečenke. Kako to?"

Natakar: "Oprostite, ker je naš novi kuhar popluden razrezati porčijo v dva kosa."

Pomoč v zadregi.

Pismonoša, vstopivši v stanovanje dijaka Veselića z denarnim pismonom v roki: "Stanuje li tukaj osmošolec N. N.?"

— "Ne. — Jaz grem z Vami. Najti ga morava na vsak način morda v nasprotni hiši!"

Boljše.

— Kako gre pa kaj g. nadgondarju. Jeli že kaj boljše?"

Kuharica: — "Danes mu je g. zdravnik že zopet pridruševanje dovolil."

SLAB ZAGOVOR.

Šef svojemu izvoljencu: "Takih zagovorov sem že navajen. Če me smatrate res tako neumnim, potem ste pač na pravega nateleti."

Tajnost.

A: "Vaša zaroka z bogato bankirjevo hčerko je torej se popolnoma skrivna ali intimna?"

B: "Da. — O nji vedo le moji najboljši intimni upniki."

Odkrito povedano.

Zdravnik premoženemu trgovcu: "Tako obsežna trgovina Vam povzroča mnogo skrbi."

Trgovce: "Rad bi ne tičal v koži mojih upnikov."

Pomota.

Gostilničarka gorske restavracije svojemu možu: "Miha, pogledj, pogledj našo rujavo kokljico. Že 3 dni sedi na krogliji sredi biljardne mize. To moramo takoj zaklati, ker se ji je zmešalo."

Vzdih.

Že postarana deevica: "Zares krasen je to roman. Škoda da nisem tudi jaz tako nesrečno poročena!"

Iščem svojega brata VINKO STAVANJA. Čul sem, da se nahaja nekeje v Greenland, Mich. Poročati mu imam važne stvari, zato prosim cenjene rojake, če kedo ve, kje se nahaja, da mi javi njegov naslov, ali naj se sam oglasi. — Louis Stavanja, 1390 East 41st St., Cleveland, Ohio.

(17-7 3x v 2 d)

Trgovce v zlatino

M. POGORELO

29 E. Madison St. — Room 1112. Chicago, Ill.

Opomba: Pazite na splez v sobotnih številkah.

V ZALOGI

imamo importirane slovenske grafofonske plošče in vseh vrst grafofona, istotako tudi ure, veržice ter vse v to stroko spadajoče predmete. Zahtevajte cenik!

A. J. Terbovec & Co.,

P. O. Box 25, Denver, Colo. (12-18-7)

POZOR ŠUMSKI DELAVCI!

Delo dobi 60 mož. Plačam polati in pozimi od \$1.75 do \$2 na dan, hrana in stanovanje prosto. Tukaj se režejo sami kreli iz smrekovega drevja (Spruce Logs). Tukaj je dobra voda in dober zrak.

Hubert Mihie,

Black Mountain, N. C.

NAŠ GOSPODAR.

edini slovenski magazin v Ameriki. Izlaha na 32 straneh vsak mesec in velja za vse leto samo \$1.00. Prinaša podučne članke za gospodarstvo, gospodinjstvo, lepe povesti, razprave o naših gibanjih in zanimivosti iz celega sveta. Pošljite denar na: Naš Gospodar.

2616 S. Lawndale Avenue, (10-8 v 2 d) Chicago, Ill.

Krasen gramofon.

Zastoj na poiskušnjo za 90 dni.

GRAND COLUMBIA

je daleko najboljši instrument. Regularna cena \$75. —

Naša posebna cena le \$38. —

in 12 plošč s pesmimi zastoj.

\$40. — gramofon za \$22.50 s prostimi darili.

Prodajamo po

\$2.00 mesečno.

Transatlantic Co.

74 Cortlandt St., New York.

EDINA SLOVENSKA TVRDKA.

ZASTAVE, REGALJE, ZNAKE, KAPE

PEČATE IN VSE POTREBSCINE

ZA DRUSTVA IN JEDNOTE.

Delo prve vrste. Cene nizke.

F. KERŽE CO.

2616 S. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILL.

SLOVENSKE CENIKE POSILJAMO ZASTOJ.

Naravna ohijska vina, najboljše kakovosti, Delaware, Catawba in Concord, prodaja

Josip Svete,

1780-82 E. 28th St.,

Lorain, O

Delaware po 90c. galona. Catawba po 70c. galona,

Concord po 50c. galona.

Vino razpošiljam od 25 galonov naprej.

Za vino jamčim, da je popolnoma naravno.

Pri večjih naročilih značen popust.

Velika zaloga vina in žganja.

Marija Grill

Prodaja belc vial po 70c. gallon

crno vino po 50c. "

Drožnik 4 galone za \$11.00

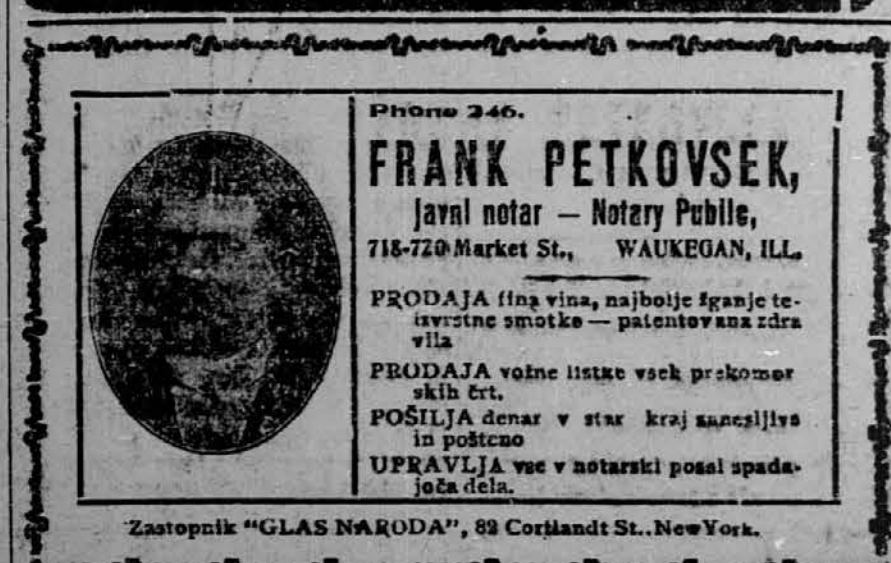
Brinjevec 12 steklenic za \$12.00

4 gal. (sodček) za \$16.00

Za obilno naročilo se priporoča

MARIJA GRILL,

5308 St. Clair Ave., N. E., Cleveland, O

Phone 246.

FRANK PETKOVSEK,

Javni notar — Notary Public,

Jugoslovenska

Katol. Jednota

Inkorporirana dne 24. januarja 1901 v državi Minnesota.

Sedež v ELY, MINNESOTA.

VRADNIKI:

Predsednik IVAN GHEM, 607 Cherry Way or Box 57, Braddock, Pa.
Podpredsednik: IVAN PRIMOŽIČ, Eveleth, Minn. Box 641.
Glavni tajnik: GEO. L. BROZICH, Ely, Minn., Box 424.
Fondni tajnik: MIHAEL MRAVINSKI, Omaha, Neb., 1294 So. 55th St.
Blagajnik: IVAN GOUZE, Ely, Minn., Box 108.
Sopnik: ALOJZ VIKANT, Lorain, Ohio, 1701 E. 8th St.

VRHOVNI ZDRAVNIKI:

Dr. MARTIN J. IVEC, Joliet, Ill., 380 No. Chicago St.

NADZORNIKI:

ALOJZ KOSTELIC, Saldo, Colo., Box 428.
MIHAEL KLOBUCHAR, Calumet, Mich., 118 — 7th St.
FRANK SPERHAR, Kansas City, Kans., 413 No. 4th St.

POROTNIKI:

IVAN KERZINIK, Burdine, Pa., Box 128.
FRANK GOUZE, Chisholm, Minn., Box 718.
MARTIN KOCHVAR, Pueblo, Colo., 1219 Miller Ave.

Vsi dopisi naj se pošiljajo na glavnega tajnika, vse denarne priloge pa na glavnega blagajnika.

Društveno glasilo: "GLAS NARODA".

NOVICE IZ STARE DOMOVINE.

KRANJSKO.

"Matica Slovenska" razpisuje častno nagrado 300 K za daljši leposloven spis poljubne vsebine. Vložiti ga je treba do 1. maja 1. 1914 pod posebnim geslom; pisateljevo ime bodi v kuverti, ki je znanomavna z dotičnim geslom. Razume se, da prejme avtor za nagrajeni spis poleg nagrade tudi običajni honorar.

Glavna posojilnica. Po sedanjem stanju Glavne posojilnice je popolnoma izključeno, da bi vlagatelji dobili od delničarjev niti 50 odstotkov svojih hranilnih vlog. Likvidacijski odbor je te dni poslal vsem vlagateljem vprašanja, koliko bi od svojih vlog popustili, in istotake vsem delničarjem, koliko bi bili v stanju prostovoljno prispevati, da se na ta način doseže brez dragih potratnih tožb mirna poravnava. Likvidacijski odbor računa, da bodo mogli delničarji v najboljšem slučaju zložiti 30 odstotkov hranilnih vlog, 10 do 12 odstotkov bi pa prišlo na konkurzno maso. Vseh izplačljivih hranilnih vlog je okroglo 3.000.000 K. Če se že kapital ne more izplačati, je potem popolnoma odveč pripisati še obresti. Polom Glavne posojilnice je hud udarec za člane in upnike, ker bo skoraj dva milijona kron narodnega premoženja izgubljenega. Bistvo asanacije zamore le v tem slučaju obstati, da se omogoči članom vplačevanje njih prostovoljnega deneska za dobro več let, da se dolžniki takoj ne ekskvira ter raje počaka ugoden trenutek za prodajo, vlagatelji se pa z dolžniki in člani sporazumejo in v katerikoli obliki poravnajo. Če se doseže pametna poravnava, se bodo takoj stroški zmanjšali, ker advokat kot upravitelj konkurzne mase je drag.

Mestna hranilnica ljubljanska. Promet meseca junija 1913. 1519 strank je vložilo 814.190 K 50 v. 1419 strank je dvignilo 803.598 K 13 v. stanje vlog 42.704.047 K 93 v. Število vložnih knjižic 29.282. V II. četrtletju 1913 se je hipoteknih in obinskih posojil izplačalo 221.387 K 14 v., vrnilo 390.493 K 05 v. Stanje posojil 26.465.704 K 44 v.

Neve orožniške postaje so ustanovljene v Zgornjih Gorjah in v Horjulju. Dosedanji oddelek v Spodnji Šiški se premesti v Črnuče, dosedanjí oddelek v Št. Pavlu pa v Št. Vid pri Zatičini. Vlečili so dne 2. julija ponoči neznaní tatovi v trgovino Helene Ručigaj v Mengšu. Železje v oknu so prepili in upognili. Odnesli so iz predala 1500 K denarja, s katerim je trgovka mislila drugi dan poravnati svoje račune. Ven so pa šli skozi vrata in so pustili notri še gorečo svečo. Pravi jo, da se po okolici potikajo sumljivi ljudje in da imajo za "barjarem" proti vodiki občini kolibo iz smrečja, kamor se zatekajo.

Nepošteni organist. Albin Mergon, 17 let star, organist v Vremškem Britofu, je potreboval za udobno življenje denarja in ker je vedel, da ga za svojo osebo ne dobi si je izmislil sredstvo, ki se mu je jako dobro obneslo. Pisal je v imenu župnika Ivana Škerjanc v Vremu posestniku Franu Drije v Gornjem Vremenu, ček, da ga ta postavi 200 K posojila,

Ker Drije ni dvomil o pristnosti pisma, je izročil Margonu to svoto, katero je Margon spravljal v svoj žep. Na enak način je na župnikovo ime opeharil tudi Frana Deklevo za 200 K in 6 butelj vina. Opeharil je dalje Jos. Cerkenika za 50 K, a tu le s tem razločkom, da je pisal pismo v imenu svojega očeta, v katerem ga prosi, naj župniku Škerjancu posodi 40 do 50 K. Poskusil je svojo srečo tudi pri župniku Antonu Štembergerju v Škočjanu s pismom na ime župnika Škerjanc, v katerem ga prosi 200 K posojila. A župnik v Škočjanu je bil toliko previden, da ni dal denarja Margonu v roke, marveč je poslal Škerjancu po svoji služkinji. Seveda ga je ta začuden gledal, ker on posojila ni potreboval in sploh dotičnega pisma ni pisal. Konečno se je Mergon še enkrat posrečilo opehariti na sličen način Frana Deklevo za 200 K, a v tem slučaju se ni več upal pisma sam oddati, marveč je poslal k Deklevi svoje prijateljice Leona Vičeliča. Obdolženec je imel namen z opeharjenim denarjem odpotovati v Ameriko, a se je konečno zbal, da ga ne dohiti roka pravice. Za to lahkomišljeno dejanje je bil sedaj obsojen na 7 mesecev ječe.

Pretep zaradi nemškega napisa. Na plesni veselici v Plihahovi gostilni na Vrhniki se je nahajal tudi delavec Luka Dolene. Na glavi je imel papirnato čepico z nemškim napisom, katero mu je zagar Janez Nagode v šali raztrgal. Dolene je nadomestil raztrgano čepico z drugo, enako prvi. Tudi to mu je Nagode potlačil, kar ga je tako raztogotilo, da je zahteval v kuhinji kuhinjski nož, katerega pa ni dobil, nato pa je naskočil s svojim žepnim nožem v gostilni Nagodeta in ga sunil v levo stran trebuha, da je izstopil del pečnice. Obdolženec, ki prizna, da je imel namen iz masčevnosti Nagodeta poškodovati, je bil sedaj obsojen na 6 mesecev težke ječe.

Prochaska na Bledu. Bivši avstrijski konzul v Prizrenu, slavnostni Prochaska, je pač še čitateljem našega lista v "najboljšem" spominu. O njem so razširjali dunajski oficiozji najgorostajnejši novice, ki so se vse izkazale kot neresnične. Konečno so oficiozji vedeli celo pripovedovati, da so Srbi na Prochaski izvršili — operacijo, ki je potrebna samo pri evnuhih in pevcih sikstinske kapele. Manjkalo je le malo, da zaradi Prochaskine prišlo do vojne. Vlada je sicer Prochasko premestila daleč, nekam v Brazilijo, toda njegovo ime ostane ohranjeno v zgodovini in kadar se bodo imenovala najboljša imena, bo vsekako imenovala tudi ime Prochaska. Ta svetla historična osebnost se mudi sedaj na Bledu in se zdravi v Rikljevem zavodu. Prochaska sicer skrbi, da ostane njegova navzočnost kolikor mogoče tajna, vendar se ni dala popolnoma prikriti.

Umrla je dne 2. julija v Košnjačah gospa Katarina Kokalj, rojena Cerar, stara 62 let.

ŠTAJERSKO.

Avtomobilska zveza Celje—Ljubljana. Naša lepa Savinjska dolina, ki smo jo mogli dozdaj samo v njenem začetku v okolici Celja do Št. Petra obiskovati, se

nam je zdaj z novo avtomobilsko zvezo Celje—Ljubljana popolnoma odprla. V dobri uri nam je mogoče priti preko lepih krajev iz Savinjske doline skozi trg Vransko do kranjske meje v Črni Graben. Ljudje se avtomobila pridno poslužujejo, kar je dokaz, kako zelo potreben je bil. Savinjska dolina ima jako lepe kraje in iz posameznih avtomobilskih postajališč so izhodi za dalje in krajše izlete, kakor tudi prilike za hribolazce, ki hočejo v romantično Logarjevo dolino, na Kamniške in Savinjske planine itd. Oni, ki morajo po opravkih v te kraje, se itak radi poslužujejo avtomobilske zveze. Prehod čez štajersko-kranjsko mejo preko preko Trojan je veleromantičen. Avtomobil odhaja iz Celja izpred "Belega volka" ob pol 7. zjutraj in ob pol 2. uri popoldne.

Nadalje sanacije spodnještajerskih posojilnic. Kakor bo že naši javnosti znano, je prišla pred več leti klerikalna posojilnica v Laškem trgu v težkoče vsled izgub pri nekem ponesečenem konumu. Te težkoče so trajale več časa, dokler ni prevzela posojilnična primanjkljaja v plačilo klerikalna Zadruga zveza v Ljubljani. Tej bo pa dala vlada v ta namen specijalno subvencijo v znesku 100.000 K, plačljivo v 10letnih obrokih. Na enak način se trudi doseči tudi sanacija klerikalne posojilnice v Mariboru, samo da se tam pritegujejo k plačilu primanjkljaja, ki je veliko večji kot v Laškem trgu in znaša bojda do četrtil milijona kron, tudi zadružniki. Upati je, da se bodo sedaj začele vse te tri boleče rane na slovenskem spodnještajerskem zadrugištvu: Šoštanj, Laški trg in Maribor.

PRIMORSKO.

Umrl je na Angleskem — kot smo že na kratko poročali — nekdanji sotrudnik tržaške "Edinosti" in urednik celjske "Domovine" g. Ljudevit Furlani. Pokojnik je bil rodom z Goriskega. Služboval je naprej pri finančni upravi, zlasti dolgo na Dunaju, potem pa šel kot e. kr. računski revident v pokaj in se posvetil političnemu pisateljevanju. Bil je vsestransko izobražen mož in jako vester in spreten časnakar. Še lani je izdal zanimivo knjigo politične vsebine. Zadnje čase je živel na Angleskem, njegova vdova je Angležinja; a bolehal je že dolgo in zdaj ga je dohitela smrt. Vsi, ki so ga poznali, mu ohranijo prijazni spomin.

Smrt radi udarca s kopitom. Kobila je udarila s kopitom po glavi 21 let starega Evgena Šajna v Pulju s tako silo, da je umrl v bolnišnici za zakrvavljenjem možgan.

Znorela ljubosumna služkinja. V Trstu je vrgla v Veliki kanal služkinja Neža Kavčeva petletnega sina Danila svojega gospodarja, strojnika pri Lloyd, Ivana Kreigherja. Navzoči so otroka rešili in prijeli morilko, pri kateri so našli precejšno steklenico phenilove kisline. Kavčeva na stražnici ni ničesar izpovedala, češ, da ne mara govoriti o svojih razmerah in da se je hotela tudi sama usmrtiti.

Radi ljubosumnosti morilec. Sodna zdravniška komisija, ki se je bila odpravila v Osek, da dožene vzrok in okoliščine smrti 30. junija umorjenega Jožefa Rijavca (o slučaju smo že poročali), je konstatirala, da je pokojniku šla kroglja nad desnim očesom v glavo in se zarila v spodnji del ožadja črepije. Razsledovanje je tudi dokazalo, da je morilec 23 let stari Anton Remeč, ki služi sicer pri vojaki v Kanalu, ki pa je bil na dopustu. Njega so že zaprli. Pokojnik Rijavec in Remeč sta bila 29. junija skupaj in prvi je drugemu povedal, da se oženi 5. julija. Ta se je nato obregnil, češ, kaj to njega briga; brigalo in peklo ga je pa tako, da je prijatelj radi ljubosumnosti umoril.

Električna železnica v Gračeju. Železniško ministrstvo je dovolilo grofu Aleksandru Economu za dobo enega leta tehniške predprave za gradnjo male električne železnice iz Gračaja do ustja takozvanega Primožkanala.

Tatvina v mornariškem arsenalu v Pulju. Pred okrožnim sodiščem v Rovinju se je vršila obravnava proti 22letnemu mehaniku Josipu Ambrožu in 21letnemu Henriku Jakšetu zaradi številnih tatvin, ki sta jih izvršila v mornariškem arsenalu v Pulju, kjer sta bila uslužbena. Obtožena sta tatvino do zadnjega odločno zadržala. Vendar pa tajej ni nič

pomagalo, posebno še, ker so našli povodom hišne preiskave pri Ambrožu veliko število v arsenalu ukradenih predmetov, kakor: razne električne aparate, baker, eink in druge stvari. Kljub slednemu zanimanju krivde sta bila oba obtožena obsojena, in sicer vsak na 4 mesece težke ječe.

KOROŠKO.

V Borovljah so se dne 24. junija vršile občinske volitve. Nemeč so napeli vse sile, kar so jih mogli zbrati skupaj in to zato, da bi jih Slovenci morda ne presenetili. Toda Slovenci se volitve niso udeležili in so pustili, da so si izvolili Nemeč sami svoje zastopnike "strammdeutsche", kojih germansko pleme sega gotovo daleč in kojih častna imena slovejo: R. Hoinig, Fr. Hössl, Fr. Kusternig, dr. Jos. Maurer, A. Reinhardt, N. Rubner, dr. Fr. Vetter, Ig. Deghoffer, V. H. razredu: Al. Antonitsch, Joh. Hafner, Fr. Just, Ch. Hey, Avg. Kastner, Fr. Sodja, M. Tschinkowitz, Ig. Tschubaus, Pavel Doujak, Mih. Wernig, Jakob Kosehat in Anton Sageschen. V III. razredu: Fr. Buxhaumer, M. Gratz, Jos. Hambruch, J. Ogris, R. Perkounig, Jos. Rebernik, Jos. Schaunig, Schacherl-Gutschar, J. Antonitsch, Karl Bauer, Mih. O. bonnig in Josip Jaut.

Ubega vojaška kuharja. V noči od 22. na 23. junija sta pobegnili kuharja Pitschko in Weber pri 2. bataljonu 7. polka v Celovcu. Dne 24. junija sta pisala stotniku pismo, v katerem mu naznanjata, da sta v Švici in da sta vojaško obleko in orožje pustila približno 300 korakov od Vrbe v občestnem jarku. Zakaj sta Pitschko in Weber ušla, v pismu ne navajata. Na v pismu označenem mestu so res našli obleko in orožje beguncev.

Umrl je v Borovljah tovarnar za puške Aleksander Antonitsch, star 25 let. Smrt je povzročila pljučnica.

Koledar za leto 1914

se že marljivo tiska in bode letos obširnejši nego je bil dosedaj. Obsejal bode razne zanimive kratke povesti, obilo slik in drugih zanimivosti. Cena mu bode kakor dosedaj 30 centov s pošto vred.

Upravištvo Glas Naroda.

Rad bi izvedel za svojega brata JANEZA PRIMOŽIČ. Doma je iz Podslivnice pri Cirknici. Pred 4. meseci je bil v Ferriek, W. Va., in od takrat nisem več slišal o njem. Prosim cenjene rojake, če kedo ve za njegov sedanji naslov, da ga mi javi, za kar bom zelo hvaležen, ali naj se pa sam oglasi. — Joseph Primožič, P. O. Box 566, Black Mountain, N. C. (22-25-7)

DOKAZANA RESNICA.

Če ste že gledali za svet vstopovod, zakaj bi ne prišli pogledat tje, kjer je danes že veliko slovenskih farmerjev? Tam vidite na svoje oči, kako lepa polja so. Tam govorite s svojim rojakom farmerjem, pa ga vprašate o vsem. Tam se lahko na svoje oči prepričate, kako lepa polja so si napravili farmerji v teku enega ali dveh let. Tudi tisti, ki so se naselili letos gori, imajo že polno obdelanega in vse raste, da ne dobite zlepa takega polja, pa greste lahko kamor hočete. Pridite zdaj pogledat, pa se bodele čudili. Kakšna polja so napravili naši pridni farmerji v teku par mesecev. In skoro vsi so začeli s tako majhnim denarjem, da bi ne shajali nikjer kot shajajo tam, kjer v resnici raste vse, da človeka veseli, kamor pogleda. Tam se boste lahko prepričali, da je polno studencev, zdrav, gorak kraj, ki nikdar ne trpi od suše. Pridite in prepričate se sami! Mi ne pošiljamo velikih hval v javnost, ker veljajo veliko denarja, pač pa sporočamo javnosti, da so vsi naši farmerji zadovoljni in to je glavno. O vsem drugem pa se prepričate sami lahko, če pridete do nas, pa gremo skupno pogledat. Tam lahko pogledate in poizveste vse od svojih rojakov farmerjev, pa se bodele kmalu prepričali, da se ne hvalimo sami, nego da nas hvali zemlja, kraj in naši farmerji.

Pridite, dokler je prilika, dokler morete še kaj kupiti! Ne odlašajte na jesen in pomlad, ampak pridite zdaj, da ne pregledate samo zemlje, ampak tudi, da vse izvrstno raste in vse bogato obrodi. Krže Mladic Land Co., 2616 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill. Pišite in pridite vselej na ta naslov in nikamor drugam ne.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Fran Zupancič, Globe, Ariz. — Vsi dopisi, ki imajo obliko nekatere pritožbe, smo sprejeli in se deloma stringamo z njim. O balkanski vojni poročamo popolnoma objektivno, še nikdar pa niste čitali, da bi hvalili vojno, ki je izbruhnila med prejšnjimi zavezniki. Jugoslovanski narodi so s tem napravili korak, čegar posledice že sedaj čutijo. Verujte pa nam in prepričani bodite, da so sedaj balkansko vojno započeli pohlepni nemški principi — sedaj vladarji nekaterih balkanskih držav. Različnim Ferdinandom, Karolom in Konstantinom je ljudstvo, katerega vladajo, presneto malo mar, ampak gledajo v prvi vrsti le za svojo korist. Upamo, da je blizo čas, ko bodo sprevideli balkanski narodi, da imajo volkove za pastirje.

J. C. Monongahela City, Pa. Osebnih napadov ne priobčamo pod nobenim pogojem.

IZKAZ DAROV IN ZAHVALA.

Tem potom se najsrčneje zahvaljujem vsem onim, ki so kaj darovali mojemu bratu Jožefu Andolsku, ko mu je zgorelo na Bregu pri Ribnici posestvo. Darovali so:

Iz South Chicago, Ill.: Po \$1: Ivan Andolshek, Ivan Kljun, Al. Prijatelj, Edvard Arko, Rudi Obreza, Fran Ožbald, Josip Zadnik, Valent Colarič in Ivan Lesar.

Iz Pullman, Ill.: Po \$1: Stefan Govže, Alojzij Škrbec in Fran Levstik; po 50 centov: Josip Fritz in Ivan Arko; po 25 centov: Anton Okorn, Jakob Puc, Ivan Tome, Anton Tome, Anton Gorenčič, Jurij Ule, Anton Ule, Fran Pretnar in Josip Orazem; po 10 centov: Ivan Fritz, Vinko Drešar, Ivan Kopač, Andrej Kulder in Fran Brolih.

Najlepša hvala! Ivan Andolshek, Nabiralec Ivan Arko.

SLOVENSKO-ANGLEŠKA SLOVNICA

prirejena za slovenski narod po drugih slovnicih. S sodelovanjem več strokovnjakov, je izšla te dni; založila Slovenic Publ. Co. Cena platnu vezani \$1.

Ta slovnica je skrbno delo ter se delalo na nji precej časa. Nje obseg je: Glasovanje. Oblikoslovje. Vaje. Pogovori iz vsakdanjega življenja. Besede, ki se največ rabijo v navadnem govoru.

Pri tej slovnici nismo štedili denarja niti časa in to samo zato, da naš narod vendar enkrat dobi dobro poučno knjigo v tej deželi nepotrebnega jezika.

Pozor prijatelji lepega čtiva!

Pri Slovenic Publishing Co., 82 Cortlandt St., New York, N. Y., je dobiti sledeče zanimive knjige po znižanih cenah:

"Rodbina Polaneških." Roman iz življenja, spisal slavno znani poljski pisatelj H. Sieukiewicz. Knjiga obsega 1065 strani in ima več lepih slik. Cena s poštino vred \$2.20.

"Mati." Socijalni roman, spisal Maksim Gorkij. Ta času primeren roman je vzet iz delavskega življenja. Velja s poštino vred 80c.

"Trije rodovi." Dogodki iz nekdanjih dni. Zelo zanimiva povest; spisal Engelbert Gangl. Velja s poštino vred 30c.

Dalje je dobiti tudi po znižani ceni pero, napolnjeno s črnim (Fountain Pen). Velja samo 25c s poštino vred.

Kje je moj brat MARTIN FURER? Doma je iz šentjernejske fare na Dolenskem. Pred 14 dnevi je prišel v Ameriko in ne vem, kje se je naselil. Prosim cenjene rojake, če kedo ve za njegov naslov, da ga mi naznani, ali naj se pa sam javi, za kar mu bom zelo hvaležen. — Frank Furer, Box 21, Courtney, Pa. (19-23-7)

Kje je MARTIN ZORC, po domače Birtov iz Brezja. Pet njegovih bratov bi radi izvedli za njegov naslov, posebno pa še njegov oče v stari domovini, da se dogovore radi dote. Če kedo izmed rojakov ve za njegov naslov, naj ga mi blagovolji javiti, ali naj se pa sam oglasi. — John Zore, Box 432, North Chicago, Ill. (19-25-7)

OGLAS.

Cenjenim rojakom priporočam svoja

NARAVNA VINA

iz najboljšega grozdja. Lanski rdeči Zinfandel 35¢ gal.; Riesling 40¢ gal. Vino od leta 1911. Zinfandel 40¢ gal.; belo vino Riesling 45¢ gal.; staro belo vino od leta 1910. 50¢ gal. 100 proof močan tropinovec 4½ gal. \$12, 10 gal. \$25. Vino pošiljam po 28 in 50 gal. Vinarna in distillerija blizu postaje. Pošljite vsa pisma na: S. Jakše Vinery, Santa Helena, Cal. Box 161.

Pozor slovenski farmerji!

Vsed občne zahteve, smo tudi letos naročili večje število pravih domačih

KRANJSKIH KOS.

V zalogi jih imamo dolge po 65, 70 in 75 cm. Kose izdelane iz najboljšega jekla v znani tovarni na Štajerskem. Iste se pritrjuje na kosiče z rinkami.

Cena 1 kose je \$1.10.

Kedor naroči 6 kos, jih dobi po \$1.00.

V zalogi imamo tudi klepalno orodje iz linega jekla; cena garnituri je \$1.00.

Pristne "Bergamo" brusilne kamne po 30c. kos.

Pri naročitvi nam je naznaniti poleg poštne postaje tudi bližnjo železniško.

Naročilo priložiti je denar ali Postal Money Order.

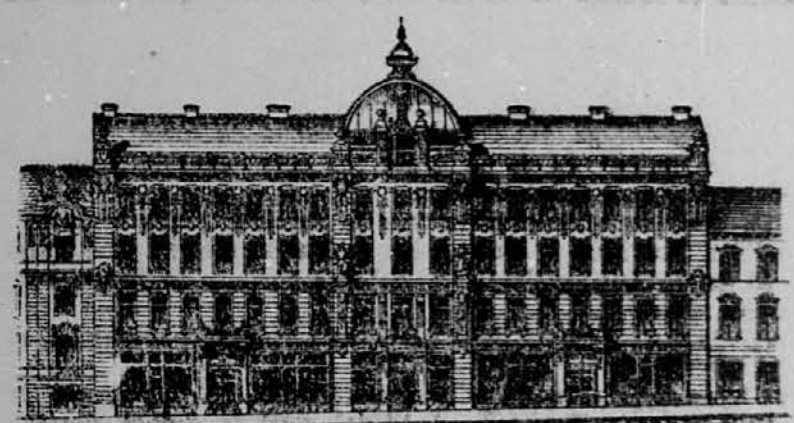
Slovenic Publishing Co.

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

Največ denarja iz

Amerike

nalaga se v

MESTNI HRANILNICE LJUBLJANSKI

v Ljubljani v Prešernovi ulici št. 3, Kranjsko.

Denarni promet koncem leta 1912 je znašal nad 660 milijonov kron.

Hranilnih vlog nad 42 milijonov kron.

Rezervnega zaklada nad 1,300.000 kron.

Sprejema vloge vsak dan in jih obrestuje po

4½%

brez odbitka. Nevzdržljene obresti pripisuje vsakega pol leta h kapitalu. Sprejema vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.

Za varnost vložnega denarja jamči zraven rezervnega zaklada še mestna občina Ljubljana s vsem premoženjem in vso davčno močjo. Izguba vložnega denarja je nemogoča, ker je po pravilih te hranilnice, potrjenih po c. kr. deželni vladi izključena vsaka špekulacija z vložnim denarjem.

Zato vlagajo v to hranilnico sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev, župnišča cerkven, in občine občinski denar. Tudi iz Amerike se nalaga največ denarja v to hranilnico. Naš dopisnik v Zjed. državah je že več let

FRANK SAKSER,

82 Cortlandt St., NEW YORK.

6104 St. Clair Ave., N. E., CLEVELAND, O.

